

Yli-Olhavan tuulivoimahanke, YVA-selostuksen täydennys sähkönsiirron osalta

Perusteltu päätelmä

Perusteltu päätelmä on yhteysviranomaisen hankkeen merkittävistä ympäristövaikutuksista tekemä perusteltu johtopäätös, joka on tehty arviointiselostuksen, siitä annettujen mielipiteiden ja lausuntojen sekä yhteysviranomaisen oman tarkastelun pohjalta ympäristövaikutusten arviointimenetelmästä annetun lain nojalla (jäljempänä YVA-laki).

HANKETIEDOT

Hankkeen nimi ja sijainti

Hankkeesta vastaava Enersense Wind Oy (entinen Megatuuli Oy).

Yhteysviranomainen

Hankkeen yhteysviranomaisena on toiminut Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus.

Hankkeesta vastaavan kuvaus hankkeesta ja sen vaihtoehtoista

Suunniteltu Yli-Olhavan tuulivoimapuisto sijaitsee Iin kunnassa, Yli-Olhavan alueella noin 20 kilometriä Iin keskustaaajamasta pohjoiseen. Tuulivoimapuisto koostuu kahdesta osa-alueesta, joista toinen sijoittuu Yli-Olhavan ja Hyryn kylien väliselle alueelle ja toinen Yli-Olhavan kylän ja Oulun Yli-Iin kuntarajan väliselle alueelle.

Hankkeen sähkönsiirron suunnitelmissa on tapahtunut muutoksia YVA-selostuksen ja kaavan valmistumisen jälkeen. Fingrid Oyj:n Herva suunnitteleman sähkönsiirtoaseman paikka on valittu ja Fingrid edellyttää hankkeen liittymistä tälle sähköasemalle 400 kV:n voimajohdolla. Kaava-YVA-menettelyssä esitetty liityntä (SVE E) Herva sähköasemalle oli suunniteltu tehtäväksi joko yhdellä tai kahdella rinnakkaisella 110 kV:n voimajohdolla, joten sähkönsiirtosuunnitelma vaati päivitystä.

10.4.2024

YVA-selostuksen täydennys koskee tuulivoimapuiston sähkönsiirtoa Tuomelan ja Hervan välisellä osuudella. Arvioinnissa tarkastellaan viittä sähkönsiirtovaihtoehtoa (SVE1, SVE2, SVE4, SVE5, SV6), jotka pohjautuvat kahteen johtoreittivaihtoehtoon. Läntinen reittivaihtoehto (4,5 km) sijoittuu Fingridin Pyhäselkä-Keminmaa-voimajohdon viereen ja sitä on tarkasteltu jo hankkeen kaava-yva-menettelyssä. Itäinen uusi reittivaihtoehto (5 km) sijoittuu Fingridin suunnitteleman Petäjaskoski-Nuojuankangas-voimajohdon viereen.

YVA-selostuksen täydennyksessä tarkasteltavia sähkönsiirtoreittejä on kaksi, joihin kaikki tarkasteltavat sähkönsiirron toteutusvaihtoehdot tukeutuvat:

Ensimmäinen sähkönsiirtoreitti on aikaisemman sähkönsiirtovaihtoehdon SVE E mukainen, jossa voimajohto kulkee Tuomelan (piste D) ja Hervan sähköaseman välillä Fingridin uuden suunnitellun Pyhäselkä-Keminmaa 400 kV:n voimajohdon rinnalla. 400 kV liityntälinjat sähköasemilta kulkevat pisteeseen D, jossa ne yhdistetään joko yhdeksi yksivirtapiiriseksi 1x400 kV:n (SVE 2) tai yhdeksi kaksivirtapiiriseksi 2x400 kV:n voimajohdoksi (SVE 1).

Toisena sähkönsiirtoreittinä tarkastellaan aivan uutta sähkönsiirtoreittiä, jossa voimajohto kulkisi Väliuolta (piste E) Hervan sähköasemalle Fingridin uuden suunnitellun Petäjaskoski-Nuojuankangas 400+110 kV voimajohdon rinnalla. 400 kV liityntälinjat sähköasemilta kulkevat pisteeseen E, jossa ne yhdistetään joko yhdeksi yksivirtapiiriseksi 1x400 kV:n (SVE 5) tai yhdeksi kaksivirtapiiriseksi 2x400 kV:n voimajohdoksi (SVE 6).

Lisäksi tarkastellaan tilannetta, jossa 400 kV:n liityntäjohto läntiseltä osaluueelta kulkisi reittivaihtoehdon 1 mukaisesti pisteen D kautta Fingridin uuden suunnitellun Pyhäselkä-Keminmaa 400 kV:n voimajohdon rinnalla Hervan sähköasemalle ja 400 kV liityntäjohto itäiseltä osaluueelta puolestaan reittivaihtoehdon 2 mukaisesti pisteen E kautta suunnitellun Petäjaskoski-Nuojuankangas 400+110 kV:n voimajohdon rinnalla Hervan sähköasemalle (SVE 6), jolloin johto-osuus pisteiden D ja E välillä olisi tarpeeton (SVE 4).

Yksivirtapiirisen 400 kV:n voimajohtopylväs on harustettu pylväs, jonka maksimikorkeus maanpinnasta on keskimäärin noin 38 metriä. Kaksivirtapiirisen 2x400 kV:n voimajohtopylväs toteutetaan vapaastiseisovana T-pylväänä ja sen maksimikorkeus maanpinnasta on keskimäärin noin 56 metriä. Tarkasteltavista 400 kV:n voimajohtopylväistä etenkin kaksivirtapiirinen 400 kV:n voimajohtopylväs on 110 kV:n voimajohtopylvästä selvästi korkeampi, mistä syystä ympäristövaikutusten arviointia täydennetään.

ASIAN VIREILLETULO

Enersense Wind Oy suunnittelee tuulivoimahanketta lin Yli-Olhavan alueelle. Hankkeen kaavamenettely ja ympäristövaikutusten arviointimenettely (YVA) on toteutettu YVA-lain (252/2017) mahdollistamana yhteismenettelyinä (YVA-laki 5 §).

Hankkeesta vastaava Megatuuli Oy (nykyään Enersense Wind Oy) on saattanut hankkeen ympäristövaikutusten arviointimenettelyn (jäljempänä arviointimenettely) vireille toimittamalla ympäristövaikutusten arviointisuunnitelman (jäljempänä arviointisuunnitelma) yhteysviranomaiselle 4.3.2019. Arviointisuunnitelma oli nähtävillä 5.3.-4.4.2019 ja yhteysviranomaisen antoi siitä lausuntonsa 25.4.2019.

Hankkeesta vastaava Megatuuli Oy (nykyään Enersense Wind Oy) toimitti 16.4.2020 yhteysviranomaiselle ympäristövaikutusten arviointiselostuksen (jäljempänä arviointiselostus) sen käsittelyä ja perustellun päätelmän antamista varten. Arviointiselostus oli nähtävillä 5.3.-4.4.2019 ja yhteysviranomaisen antoi siitä perustellun päätelmänsä 22.7.2020.

Tuulivoimapuiston osayleiskaava on hyväksytty In kunnanvaltuustossa 1.2.2021. Kaavasta on tullut lainvoimainen 28.2.2023 ja se mahdollistaa yhteensä 50 tuulivoimalan rakentamisen lin Yli-Olhavan alueelle.

Yli-Olhavan tuulivoimapuiston sähkönsiirron suunnitelmissa on tapahtunut muutoksia YVA-selostuksen ja kaavan valmistumisen jälkeen, mistä syystä Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus on edellyttänyt YVA-selostuksen täydentämistä. Täydennystarve johtuu Tuomelan ja Hervan sähköaseman väliselle osuudelle suunnitelluista aiempaa korkeammista voimajohtopylväistä sekä uudesta vaihtoehtoisesta johtoreitistä.

Hankkeesta vastaava Enersense Wind Oy (entinen Megatuuli Oy) toimitti 10.11.2023 yhteysviranomaiselle täydennetyt ympäristövaikutusten arviointiselostuksen koskien hankkeen sähkönsiirtoa (nyt lausuttavana oleva arviointiselostuksen täydennys).

Hankkeen arviointimenettelyn tarve määräytyy ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain (jäljempänä YVA-laki) liitteen 1 kohdan 7e perusteella.

ARVIointISELOSTUKSESTA TIEDOTTAMINEN JA KUULEMINEN

Yhteysviranomaisen tiedotti arviointiselostuksesta ja sen nähtävillä olosta sekä mielipiteiden ja lausuntojen esittämisen mahdollisuudesta julkisella

kuulutuksella 14.12.2023 - 11.2.2024. Kuulutus ja arviointiselostus liitteen julkaistiin ELY-keskuksen verkkosivuilla www.ely-keskus.fi/kuulutukset/pohjois-pohjanmaa ja ympäristöhallinnon verkkosivuilla www.ymparisto.fi/yliolhavantuulivoimayva.

Ilmoitus kuulutuksesta on ollut nähtävillä lin kunnan virallisella ilmoitustaululla. Lisäksi arviointiselostuksesta ja sen nähtävillä olosta sekä mahdollisuudesta mielipiteiden ja lausuntojen esittämiseen on tiedotettu Rantapohja-lehdessä.

Arviointiselostukseen on voinut tutustua kuulemisaikana paperimuodossa lin kunnassa ja pääkirjastossa sekä Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksessa.

Arviointiselostuksesta järjestettiin yleisötilaisuus 16.1.2024 Yli-Olhavan maamiesseuran talolla (Oijärventie 1091, 91150 Yli-Olhava) sekä etäyhteydellä. Yhteysviranomaisen ja hankkeesta vastaavan edustajien lisäksi yleisötilaisuudessa oli läsnä noin 50 henkilöä ja mukana etäyhteydellä noin 10 kuulijaa. Yleisötilaisuudessa esiin nousseita asioita olivat mm. sopimus- ja lunastus-asiat, epätasa-arvoisuus korvausasioissa, ehdotus rakentamisesta valtion maille, voimajohto- ja tuulivoimahankkeiden kokonaisvaikutuksen huomioiminen, vaikutuksen suuruuden määrittely, vaikutukset lintuun, reittivaihtoehtojen lopullisuus, turvaetäisyys asutuksesta, selvitysten laatijoiden pätevyys ja puolueettomuus sekä tiestö ja liikennevaikutukset.

ARVIOINTISELOSTUKSESTA ANNETUT LAUSUNNOT JA MIELIPITEET

Yhteysviranomaisen pyysi lausunnot arviointiselostuksesta hankkeen vaikutusalueen kunnilta, muilta viranomaisilta ja tahoilta, joita asia todennäköisesti koskee. Arviointiselostuksesta toimitettiin yhteysviranomaiselle yhteensä 29 lausuntoa ja mielipidettä.

Seuraavassa on esitetty yhteysviranomaisen näkemys kuulemispalautteen keskeisestä sisällöstä. Lausunnot ja mielipiteet löytyvät kokonaisuudessaan osoitteesta www.ymparisto.fi/yliolhavantuulivoimayva. Verkkosivuilla julkaistuihin lausunnoista ja mielipiteistä on poistettu henkilötiedoiksi katsotut tiedot.

Yhteenveto lausunnoista ja mielipiteistä

Fingrid Oyjllä ei ole lausuttavaa täydennyksestä, mutta lausunnossa ei oteta kantaa esitettyihin teknisiin ratkaisuihin. Sähköaseman tai voimajohtojen läheisyyteen sijoittuvasta rakentamisesta tulee pyytää Fingridistä erillinen risteämälausunto. Muiden kuin Fingrid Oyj:n omistamien voimajohtojen osalta tulee pyytää erillinen lausunto voimajohtojen omistajilta.

10.4.2024

lin Metsänhoitoyhdistyksen mielestä Yli-Olhavan tuulivoimapuiston sähkönsiirto-reitit aiheuttavat kohtuutonta haittaa alueen maanomistajille ja asettavat heidän hyvin eriarvoiseen asemaan verrattuna varsinaisen tuulivoimapuistonkaava-alueen maanomistajiin. Kaava-alueen ulkopuolella sähkönlinjojen alle jäävät maat korvataan maanomistajille lunastuslain mukaisesti, ja lunastuskorvaukset ovat ole-mattoman pieniä verrattuna tuulivoimatoimijan maksamiin maanvuokriin kaava-alueella. Yhdistyksen mukaan kaikki sähkönlinjojen alle jäävät maat tulisi sisällyttää maanvuokran piiriin.

Yhdistys on myös huolissaan siitä, että sähkönsiirtoa suunnitellaan tehtäväksi laa-jentamalla olemassa olevia johtokäytäviä ja sijoittamalla useita linjoja vierekkäin samaan johtokäytävään. Tämä kohdistaa rasitteen samoille tiloille ja maanomista-jille. Yhdistyksen mielestä YVA-menettelyssä pitäisi tarkastella enemmän vaihto-ehdoisia sähkönsiirtoreittejä. Maanomistajat ovat yrittäneet nostaa näitä vaihtoeh-toja selvityksien piiriin, mutta tulokset ovat olleet vähäisiä.

Ilmatieteen laitoksella ei ole lausuttavaa, koska kyseessä on sähkönsiirto ja se ei vaikuta laitoksen tutkahavaintotoimintaan.

Luonnonvarakeskuksella (Luke) ei ole lausuttavaa asiasta.

Pohjois-Pohjanmaan liitto

Pohjois-Pohjanmaalla on neljä lainvoimaista maakuntakaavaa: 1.–3. vaihemaakuntakaavat ja Hankikiven ydinvoimamaakuntakaava. Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaava (2006) on kumoutunut 3. vaihemaakuntakaavan saatua lainvoiman 17.1.2022. Lainvoimaisissa vaihemaakuntakaavoissa suunnittelualueelle ja sen läheisyyteen on osoitettu tuulivoimaloiden alueet, Tuomelan sähköasema ja pääsähköjohtomerkinnot.

Pohjois-Pohjanmaan liitossa on vireillä energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan laatiminen, jossa tarkastellaan mm. maakunnan tuulivoiman kokonaisuutta, uusia potentiaalisia tuulivoima-alueita ja sähkönsiirtoa maakunnassa. Kaavan aikataulu on esitetty. Liitto toteaa, että YVA-selostuksen täydennyksessä oli ote Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan luonnoksen ja lainvoimais-ten maakuntakaavojen yhdistelmäkartasta. Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan luonnoksessa kaavakartalle on lisätty Hervan sähköasema ja 400 kV:n pääsähköjohton yhteystarpeet Yli-Olhavan tuulivoimapuistojen osa-alueilta Her-van sähköasemalle. Luonnosvaiheessa Yli-Olhavan tuulivoimapuiston alueelle on osoitettu uudet laajemmat tuulivoimaloiden alueet (tv-1 382 ja tv-1 383).

Yli-Olhavan tuulivoimapuiston täydennetty sähkönsiirtoratkaisu tukeutuu Pohjois-Pohjanmaan lainvoimaisiin vaihemaakuntakaavojen ja vireillä olevan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan viranomaisehdotuksen kaavamerkintöihin ja suunnittelumääräyksiin.

Sähkönsiirron ratkaisuilla on merkittäviä vaikutuksia tuulivoimapuistojen ulkopuo-llelle. Pohjois-Pohjanmaan liitto kannattaa hankkeen sähkönsiirtoratkaisua, jossa hyödynnetään yhteisiä johtokäytäviä ympäristövaikutusten minimoimiseksi. Poh-jois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan viranomaisehdotuk-seen on täydennetty yleisiä tuulivoiman suunnittelumääräyksiä sähkönsiirrosta.

Pohjois-Pohjanmaan liitto pitää YVA-menettelyn täydennystä koskevaa vaikutus-ten arviointia asianmukaisena. Matalampi yhden virtapiirin 400 kV:n voimajohto vähentää maisemaan ja linnustoon kohdistuvia vaikutuksia verrattuna korkeam-paan vapaasti seisovaan kahden virtapiirin 400 kV:n voimajohtopylväsratkaisuun.

10.4.2024

Voimajohtojen sijoittelussa tulee huomioida, että alueen tiestöä voidaan käyttää tuulivoimaloiden komponenttien kuljetukseen. Tämä on tuotu hyvin esiin YVA-selostuksen täydennysraportissa.

Hervan sähköasema on tunnistettu useamman vireillä olevan tuulivoimapuiston liityntäpisteeksi. Nämä tuulivoimahankkeet sijoittuvat pääsääntöisesti Hervan sähköaseman itäpuolelle, jolloin niiden liityntäjohdot Hervan sähköasemalle sijoittuvat lähemmäksi Petäjäskoski-Nuojuankankaan 400 kV:n suunniteltua 400 + 110 kV:n voimajohtoa ja Yli-Olhavan tuulivoimapuiston sähkönsiirron vaihtoehtoja SVE4-6. Hervan sähköaseman ympäristössä voi silloin olla painetta vieläkin leveämmälle johtoaukealle.

Pohjois-Pohjanmaan museo, arkeologia

Yli-Olhavan tuulivoima-alueilla on tehty arkeologinen inventointi vuonna 2018 ja 2020. Myös osa voimajohtolinjoista on inventoitu voimajohtohankkeiden yhteydessä vuosina 2020 ja 2017.

Museo on käynyt läpi alueelta tuotetun lidar 5p-aineiston, eikä esitettyjen voimajohtoreittien kohdalta tai niiden läheisyydestä ole havaittavissa anomalioita, jotka viittaisivat ennestään tuntemattomiin arkeologisen kulttuuriperinnön kohteisiin. Poikkeuksena on yksi tervahauta (*Vittakangas*), joka on havaittavissa niin lidar 5p-aineistossa kuin ns. LIDARK-aineistossa. Kohde on viety muinaisjäännösrekisteriin mahdollisena muinaisjäännöksenä, ja se sijaitsee itäisemmällä voimajohtoaukealla tai aivan sen välittömässä läheisyydessä. Mikäli kohde pystytään ottamaan huomioon YVA-selostuksessa ja myöhemmässä suunnittelussa, ei museo edellytä alueella tehtäväksi arkeologista inventointia.

YVA-selostuksen täydennykseen tulee lisätä vaikutusten arvio kohteeseen *Vittakangas*. Arvioinnissa tulee kiinnittää huomiota pylväspaikkojen sijoittelun ja rakentamisen aikaisten vaikutusten lisäksi niin voimalinjan rakenteiden vaikutuksiin, rakentamisen aikaisiin vaikutuksiin kuin voimalinjan käytön aikaisiin vaikutuksiin. Kohde tulee myös lisätä YVA-selostuksen karttoihin ja karttaliitteisiin.

Museo katsoo, että pylväspaikkojen hyvällä suunnittelulla voidaan pienentää muinaisjäännöksiin aiheutuvia vaikutuksia. Hankkeen jatkosuunnittelussa tulee kuulla alueellista vastuumuseota pylväspaikkojen sijoittelun osalta. Pylväitä ei tule sijoittaa siten, että arkeologisen kulttuuriperinnön kohteita jäisi harusten väliselle alueelle. YVA-selostuksessa tulee myös tuoda esille, että yksi keino välttää arkeologisen kulttuuriperinnön kohteiden vahingoittuminen on niiden huolellinen merkitseminen maastoon. Koska tervahauta Vittakangas sijaitsee voimajohtolinjalla tai sen läheisyydessä, on luvussa 6 tuotava esille myös muinaismuistolain (295/1963) 11 § mukainen kajoamislupamenettely.

Suomen Erillisverkot Oy toteaa, että hankkeella ei ole vaikutusta Suomen Erillisverkot Oy:n Verkko-operaattoripalvelut liiketoimintaan.

Telia Finland Oyj:llä (Telia) ei ole tuulivoimahankkeesta huomautettavaa, mutta jatkossa hankkeen vaikutusalueelle ei voida rakentaa radiolinkkijärjestelmiä. Hankkeen sähkönsiirtojohtoista pitää tehdä erikseen vaarajänniteselvitys lähellä olevien Telian kaapeleiden osalta (risteämät ja rinnakkain kulkevat johdot).

Väylävirasto muistuttaa, että kaapeleiden ja johtojen sijoittamisessa tiealueelle on noudatettava liikennejärjestelmästä ja maanteistä annetun lain määräyksiä. Voimajohtojen rakentamisessa tulee noudattaa Väyläviraston ohjeita sekä Liikenneviraston määräystä johtojen sijoittamisesta maantien tiealueelle. Ohjetta tulee

10.4.2024

noudattaa siinäkin tapauksessa, että uusi johto rakennetaan olemassa olevan johdon rinnalle.

Voimajohtorakenteiden kuljetuksissa on tärkeää kiinnittää erityistä huomiota liikenneturvallisuuteen, sillä suuret rakenteiden osat voivat esimerkiksi haitata näkyviä. Mikäli johdon rakentamista tai siihen liittyviin kuljetuksiin tarvitaan erityisjärjestelyjä, toimenpiteet suunnitellaan ja toteutetaan hankkeesta vastaavan kustannuksella. Tämä koskee myös mahdollista valaisinpylväiden ja liikennemerkkien välikaista siirtoa. Väylävirasto huomauttaa, että ajantasainen ohje on aina tarkistettava Väyläviraston verkkosivuilta

Yli-Olhavan kylätoimikunta, Yli-Olhavan maamiesseura, Yli-Olhavan metsätysyhdistys ry, Tauno Herman Korpelan hirviseurue

Fingrid Oyj:n valitseman Hervan sähköaseman paikan sijainti on mielipiteen mukaan annettu olemassaolevana totuutena, mutta mm. sähköaseman vaikutuksista tai sijoittamisen perusteista ei ole kerrottu mitään. Tämä sähköasema määrittelee ja ohjaa kaikki linjarakentamisen ympäristövaikutukset Kuivaniemi-Pudasjärvi-li välisellä alueella. Tuuli- ja aurinkopuistojen sähkölinjojen liittymäpisteet osoitetaan kaikki samaan kohteeseen Hervan sähköasemalle. Fingrid ei ole esittänyt myöskään vaihtoehtoisia sähköaseman sijaintipaikkoja kyseiselle alueelle. Hervan sähköaseman sijoittamisen suunnittelussa ei mielipiteen mukaan ole kuultu asianosaisia paikallisia ihmisiä eikä asiasta ole tiedotettu.

Hanketoimijan esittämä läntinen vaihtoehto Aurora linjan viereen tarkoittaa linjahentymää Yli-Olhavaan. Tätä vaihtoehtoa pidetään mielipiteessä huonona ympäristön, metsätalouden, virkistykseen ja tulevaisuuden sähkönsiirtotarpeiden kannalta. Mielipiteen mukaan linjarakentamisen ympäristövaikutukset ulottuvat asumiseen, metsätalouteen ja virkistykseen ja kaikki hanketoimijan esittämät linjavaihtoehdot ovat näistä näkökulmista tarkastellen erittäin huonoja. Palautteen mukaan pitkäaikaisia haittoja maanomistajille ja luonnolle ei ole toistaiseksi luvattu asianmukaisesti korvata ja todetaan, että tuulivoimayhtiöt piiloutuvat linjarakentamisessa vanhentuneen lunastuslain taakse.

Mielipiteen mukaan olisi kohtuullista, että linjarakentamisen sijoittamisessa kuultaisiin aidosti paikallisia ihmisiä ja yhteysviranomaisen tulee ottaa huomioon ihmisten ja maanomistajien oikeudet, kohtuullisuus haittojen kohdentumisella suppealle ihmisryhmälle ja mm. luontokato. Mielipiteessä kritisoidaan Hervan sähköaseman sijaintia ja vaaditaan sen sijaintivaihtoehtojen ja ympäristövaikutusten selvittämistä. Ehdotetaan sähköaseman sijainnin muuttamista itään, Tannilan suuntaan, mikä vähentäisi linjarakentamisen kilometrejä, ohittaisi Yli-Olhavan kylän ja ohjaisi linjat valtion asumattomille maille, maakuntakaavassa aiemmin osoitetulle paikalle.

Hanketoimijoiden tulee mielipiteen mukaan ottaa huomioon paikalliset ihmiset ja luonto, korvata haittoja maksamalla tarvitsemistaan alueista vuokraa ja sijoittaa linjarakentaminen vähiten haittaa tuottavalle alueelle.

Mielipide 1

Mielipiteen mukaan YVA-selostuksen täydennyksessä on vähätelty sähkönsiirron vaikutuksia metsätaloudelle, kun selostuksen mukaan vaikutukset ovat kohtalaisia vain joillekin tiloille. Mielipiteessä annetaan esimerkki 11 hehtaarin tilasta, jonka halkaisee 3 voimalinjaa, neljäs tulossa ja pahimmassa tapauksessa viides linja liittyy samalla tilalla poikittaissuunnassa, jolloin kyseessä on tilan totaalinen tuho ja tilan arvon menetykset. Tilalle on tehty viime vuosien aikana laajamittaiset metsänviljelytyöt ja pellon metsitys. Mielipiteen mukaan yksittäinen metsänomistaja menettää "yleisen edun" nimissä tehtävissä lunastustoimituksissa ja maksaa siitä kovan

10.4.2024

hinnan. Lieventävänä toimenpiteenä mielipiteen mukaan tulee kysymykseen ainoastaan suunnitellun linjauksen siirtäminen.

Mielipide 2

Liitteessä on Metsähallituksen maan kautta kaavailtu Yli-Olhavan tuulivoimapuiston sähkönsiirtolinjan kulkureitti, jossa läntinen ja itäinen sähkönsiirto yhdistyvät Kuuselan sähköasemalla, ja yhdistetty linja jatkaa Hervan sähköasemalle. Mielipiteen mukaan tällä tavalla toteutettuna sähkönsiirtoreitistä tulee lyhin mahdollinen, mutta tarkka reitti määritellään vasta toteutusvaiheessa.

Koska osa voimaloista on Metsähallitukselta vuokratulla maalla, on palautteen mukaan perusteltua ajatella, että sähkönsiirto kulkee Metsähallituksen maan kautta. Yli-Olhavan alueella on jo nyt poikkeuksellisen paljon sähkönsiirtolinjoja, ja uuden tuulivoimapuiston siirtolinjat vaikeuttaisivat tilannetta entisestään.

Mielipidettä on myöhemmin täydennetty esittämällä mm. perusteluja, miksi Petäjaskoski-Nuojuankangas-linja pitää toteuttaa maakuntakaavassa alun perin olleelle paikalle. Lisäksi mielipiteen mukaan Suomeen pitää säätää tuulivoimalaki.

Mielipide 3

YVA-selostuksissa esitetty väite, että uuden voimalinjan rakentaminen olemassa olevan linjan rinnalle aiheuttaa vähiten ympäristövaikutuksia, ei mielipiteen mukaan pidä paikkaansa. Se on vain helpoin tapa rakentaa uusi linja. Samat metsänomistajat menettävät omaisuuttaan, kun edellisen linjan rinnalle rakennetaan aina uusi linja. Ainoa yksityisille vähiten haittava linjaus on sähkönsiirto Kaihuanjärven itäpuolelta valtion maan kautta Kuuselan sähköasemalle. Metsähallituksen mailla on tehty voimakkaita hakkuita ja suoalueiden ojituksia, joten kyseessä ei ole luonnontilaisia alueita. Ehdotettu linjaus ei yllä myöskään missään kohtaa Hirviaapan luonnonsuojelualueelle.

Mielipiteen mukaan viranomaisten tulee päätöstä tehdessään huomioida maakuntakaavan merkintä pääsähköjohdon yhteystarpeesta ja metsien kokonaisvaltaisesta käytöstä. Mielipiteen antaja pitää kohtuuttomana yksityisten maiden pakollunastusta yleisen edun nimissä, vaikka vaihtoehtoja löytyy valtion maalta. Valtion maita tulee tarkastella myös sähkönsiirron osalta, ei vain voimaloiden tuoton näkökulmasta. Yli-Olhavan alue pirstotaan, jos sähkönsiirto toteutetaan tuulivoimayhtiön suunnittelemana tavalla. Fingrid on siirtänyt Petäjaskoski-Herva-linjauksen tilojen rajan tuntumaan, mutta sen tarkoitus ei ole ollut se, että rinnalle olisi mahdollista rakentaa heti toinen 400 kV:n linja samoille tiloille.

Mielipide 4

Mielipiteessä esitetään uutta sähkönsiirtovaihtoehtoa, jossa Yli-Olhavan läntinen ja itäinen tuulivoimapuisto yhdistettäisiin yhteisellä siirtolinjalla Hervaan. Linja kulki suurimmaksi osaksi Metsähallituksen maalla, mikä voi vähentää yksittäisten maanomistajien haittoja. Maanomistajille maksettava korvaus siirtolinjan alle jäävästä maasta koetaan epäoikeudenmukaiseksi.

Esitetty linjavaihtoehto tarjoaa mielipiteen mukaan useita etuja: maisemahaitat vähenevät, sähkölinjat hajautuvat parantaen huoltovarmuutta, haitat jakautuvat tasaisemmin maanomistajien kesken ja sähkönsiirtolinjat väliltä D–E jäisi pois.

Mielipide 5

Mielipiteessä tuodaan esiin alueen maanomistajien kanssa käydyissä keskusteluissa esitetty uusi mahdollinen linjausvaihtoehto suunnitellulle voimajohtolinjalle, jota ei ole selvityksissä otettu huomioon.

Mielipiteessä katsotaan uuden linjauksen vähentävän maanomistajien haittaa, varsinkin kun Fingridin aiemmat ja uudet linjaukset osuvat samojen maanomistajien maille heikentäen heidän mahdollisuuksiaan harjoittaa tuloksellista metsätaloutta. Valtion maaomistus on alueella laajaa, joten linjan vetämisellä niiden kautta on mielipiteen mukaan kokonaisuuteen nähden vähäisiä taloudellisia ja luontoon liittyviä vaikutuksia.

Mielipiteessä pyydetään vaihtoehdoisen voimajohtolinjauksen ottamista vakavaan harkintaan ja asianmukaisen selvityksen tekemistä.

Mielipide 6

Mielipiteessä esitetään uusia vaihtoehtoja voimajohtolinjauksille karttakuvineen.

Mielipide 7

Mielipiteen antaja omistaa Yli-Olhavassa palstan ja vastustaa suunniteltua uutta voimalinjaa, joka kulkee palstan läpi. Mielipiteen antaja kokee, että uusi linja pirstoo palstan käyttökelvottomaksi, koska siellä on jo kaksi Fingridin linjaa. Mielipiteessä ehdotetaan uuden voimalinjan rakentamista Metsähallituksen maiden kautta, koska kolmasosa uusista tuulimyllyistäkin rakennetaan niille maille. Mielipiteen antaja uskoo tämän parantavan hankkeen hyväksyttävyyttä paikallisten metsänomistajien ja asukkaiden näkökulmasta. Mielipiteen antaja kokee tuulivoimayhtiön hyötyvän suunnitelmasta, mutta hänelle se merkitsee tappiota, koska sähkölinjan alla oleva maa aiotaan lunastaa alhaisella hinnalla.

Mielipide 8

Mielipiteen mukaan Yli-Olhavan tuulivoimahankkeen sähkönsiirtolinjojen YVA-selvitys on mitäänsanomaton. Mielipiteen mukaan useat 400 kW:n linjat aiheuttavat enemmän kuin vähäistä haittaa. Ne aiheuttavat metsäkatoa, heikentävät yksityisten metsänomistajien metsätaloutta, pienentävät hiilinielua, heikentävät luonnon monimuotoisuutta ja vaikuttavat linnustoon.

Mielipiteen mukaan alueelle, jossa on jo kolme 400 kW:n linjaa ja yksi Fingridin linja suunnitteilla, ei voida sijoittaa lisää linjoja ilman suurta haittaa alueen asukkaille. Suunnitteilla olevat sähkönsiirtolinjat olisi pitänyt ottaa huomioon jo kaavoituksen suunnitteluvaiheessa. Tuulimyllyalueet on täytetty liian täyteen myllyjä, teitä ja sähkönsiirtolinjoja, ja hankkeen voisi keskeyttää. Tuulivoimaa on jo paljon lähialueilla ja lisää on suunnitteilla, joten näistä on varmasti yhteisvaikutuksia ihmisiin, luontoon ja eläimiin.

Mielipide 9

Mielipiteen antaja vastustaa Yli-Olhavan tuulivoimahankkeen sähkönsiirtolinjan viemistä maittensa läpi.

Mielipiteen mukaan on käsittämätöntä, että yksityisiltä maanomistajilta voidaan pakkolunastaa maa sähkönsiirtolinjaa varten ja alihintaan. Mielipiteen mukaan tämä on epätasa-arvoista, koska tuulivoimaloiden vuokraajille maksetaan kohtuulliset vuosittaiset vuokratulot. Mielipiteessä huomautetaan, että tällainen haitta voi jatkua sukupolvien ajan tietyissä suvuissa.

Mielipiteessä mainitaan olemassa oleva vaihtoehtoinen ehdotus sähkönsiirtolinjan vetämisestä valtion maiden kautta, mikä vähentäisi yksityisten maanomistajien rasiutusta. Mielipiteen antaja on pettynyt siihen, että tätä ehdotusta ei ole huomioitu. Palautteessa odotetaan, että jos sähkönsiirtolinja toteutetaan hänen maittensa kautta, lunastuskorvauksen tulisi olla samalla tasolla kuin tuulimyllyjen vuokraajille maksettavat korvaukset.

10.4.2024

Mielipide 10

Mielipiteen antaja yhtyy omalla mielipiteellään siihen, mitä Yli-Olhavan kylätoimikunta, Yli-Olhavan metsästysyhdistys ry, Tauno Herman Korpelan hirtiseura ja Yli-Olhavan maamiesseura ry yhteisessä lausunnossaan esittävät. Lausunnon liitteenä on ko. yhteinen lausunto.

Mielipide 11

Mielipiteen mukaan sähkön siirron suunnittelu esitetyllä tavalla ei ole oikeudenmukainen siirtolinjojen alle jäävien metsänomistajia kohtaan, joten se pitää hylätä. Mielipiteessä tuodaan esiin, että nyt on jo useita Fingridin linjoja, ja lisää on suunnitteilla.

Mielipiteessä esitetään huoli siitä, että suunnitellut siirtolinjat kulkevat yksityisten metsänomistajien maille, vaikka olisi ollut mahdollista sijoittaa ne valtion maille. Mielipiteen mukaan siirtolinjojen alle jääville maille tulisi maksaa samat vuokrat kuin tuulimyllyille.

Mielipiteessä esitetään, että Fingridin linjan suunnittelu pitäisi keskeyttää ja suunnitella uudelleen yhdessä tuulipuiston toimijan kanssa. Lisäksi Hervan sähköaseman ympäristövaikutusten arviointi on jäänyt tekemättä, vaikka asema kokoaa kaikki ympäristöön tulevat siirtolinjat yhteen. Hervan asema on mielipiteen mukaan tullut kyläläisille täytenä yllätyksenä, kun asiasta ei ole tehty mitään kuulemista. Tuodaan myös esiin, että näin suuri kokonaisuus vaatii ympäristöluvan päämuuttajan suuren öljymäärän takia.

Mielipiteessä yhdytään siihen, mitä Yli-Olhavan kylätoimikunta, Yli-Olhavan metsästysyhdistys ry, Tauno Herman Korpelan hirtiseura ja Yli-Olhavan maamiesseura ry yhteisessä lausunnossaan esittävät. Mielipiteen mukaan molemmat siirtolinjat voitaisiin asentaa valtion maille liitekarttojen mukaisesti.

Mielipide 12

Mielipide kritisoi Hervan sähköaseman yleisökuulemista ja arvioinnin toteutusta. Mielipiteen mukaan maanomistajille ja asukkaille on tullut yllätyksenä se, kuinka laajasti sähkönsiirto liittyy Hervan uuteen sähköasemaan. Lisäksi on huoli siitä, että nykyiset sähkölinjasuunnitelmat eivät ole lopullisia, vaan niitä tulee lisää, mikä johtaa lisääntyvään metsänhakuuseen.

Ehdotuksena on Hervan uuden sähköaseman sijoittaminen valtionmaille (Metsähallitus) nykyisestä suunnitellusta paikasta 4–5 km Tannilan suuntaan. Kaikki tulevat sähkönsiirtolinjat tuulipuistoja ja aurinkovoimaloita varten kulkisivat Metsähallituksen maita pitkin.

Mielipide 13

Mielipiteen alussa on esitetty sähkömarkkinalain mukaista hankelupaa, sen myöntämisen edellytyksiä ja menettelytapoja.

Mielipiteessä viitataan yleisötilaisuudessa esiteltyihin viiteen sähkönsiirtovaihtoehtoon, mutta hanketoimija ilmoitti etenevänsä yhden sähkönsiirtovaihtoehtoon kanssa. Mielipiteessä tuodaan esiin, että maanomistajille on tarjottu ennakkohaluttuunottosopimuksia ennen kuin kaikki sähkönsiirtovaihtoehdot on esitelty yleisötilaisuudessa.

Koska molemmat tuulivoimapuiston osa-alueet sijoittuvat tulevan Fingridin Petäjaskoski-Nuojua 400 kV:n voimalinjan molemmin puolin sen välittömään läheisyyteen, tulee mielipiteen mukaan myös puistoalueen läntisen ja itäisen osa-alueen sähkönsiirto toteuttaa tätä linjakäytävää pitkin tai tätä voimansiirtoreittiä mukaillen

10.4.2024

sen itäpuolitse valtion maiden kautta. Läntisen tuulipuistoalueen sähkönsiirtoa ei tule toteuttaa Keminmaa-Herva voimalinjaa pitkin, joka tulee varata 2030-luvun alussa rakennettavalle Fingridin Aurora 2 linjalle.

Mikäli YVA tilaisuudessa esillä ollut linjausvaihtoehto läntisen puiston osa-alueen sähkön siirtolinjojen osa-alueella toteutetaan, aiheuttaa se mielipiteen mukaan sen, että joidenkin maanomistajien maiden läpi tulee kulkemaan joka tapauksessa 3 kpl 400 kV:n linjaa ja 4 kpl, kun Fingridin Aurora 2 linja rakennetaan.

Mielipiteen mukaan ei ole järkeä suunnitella kahta n. 10 km:n erillistä linjaa, kun vaihtoehtona selvittää yhdellä siirtolinjalla/päälinjauksella. Kustannussäästö tulee olemaan valtava, mikäli toinen läntinen linjausvaihtoehto jätetään pois.

Mielipiteen antaja katsoo, että sähkönsiirtolinjoilla metsätalouskäyttö loppuu, hyödyt menevät muille, mutta haitat tulevat näille metsänomistajille. Kaikkien maanomistajien pitäisi saada sama hehtaarikohtainen korvaus tulipa mailleen mylly tai sähkölinja.

Mielipiteessä kysytään, miksi Yli-Olhavan tuulipuiston läntisellä osalla on tarve suunnitella sähkön siirtolinjat kulkemaan niiden tuulivoimapuiston alueella olevien yksityisten maanomistajien tilojen kautta, jotka eivät ole vuokranneet maitaan tuulivoimakäyttöön? Vieressä on tilansa tuulivoimakäyttöön vuokranneita maanomistajia, joiden maiden kautta sähkönsiirto on helposti toteutettavissa.

Mielipiteessä on esitetty 4 eri sähkönsiirtovaihtoehtoa perusteluineen. Parhaimmilla sähkönsiirtovaihtoehtoilla maanpäällisen linjan rakentamisen tarve puolittuu n. reiluun 10 km:iin ja ottavat huomioon huomattavasti paremmin yksityisten maanomistajien metsätilat.

Mielipide 14

Mielipiteessä vastustetaan tuulivoimahanketta, koska hanke on liian massiivinen ja näin isoista tuulivoimaloista tarvitaan lisää tutkimusta. Mielipiteessä tuodaan esille huoli tuulivoimaloiden rakentamisen ympäristövaikutuksista, sähkön tuotannon epätasaisuudesta ja sähkönjakeluverkon ongelmista.

Kunnan taloutta ei mielipiteen mukaan tulisi korjata tuhoamalla luontoa ja tyhjentämällä Väli-Olhavan, Yli-Olhavan ja Oijärven seutua asukkaista tuulivoimaloiden tieltä. Mielipiteen mukaan tuulivoimaloiden rakentaminen on saastuttavaa ja tuottaa valtavia määriä jätettä, tuulivoimaloiden sijoittaminen lähelle asutusta aiheuttaa häiriöitä kuten melua ja väkettä. Infraäänen mahdolliset terveysvaikutukset mainitaan myös. Mielipiteessä tuodaan esiin myös tuulivoimaloiden haitat poronhoidolle ja lintujen muuttoreiteille. Erityisesti petolintujen törmäykset tuulivoimaloihin ja metsäkanalintujen pesinnän häiriintyminen mainitaan. Yhteisvaikutuksia ei ole mielipiteen mukaan otettu huomioon suunnitelmissa.

Maanomistajien huoli pakkolunastuksista ja epäselvistä korvauksista tuodaan esille. Voimalinjoja olisi saattanut suunnitella myös valtion maille. Lopuksi mainitaan suunniteltu lakimuutos, joka jakaisi tuulivoimatuotannon kiinteistöverotulot koko Suomen alueelle, mikä tarkoittaisi lin kunnalle suurta tappiota. Mielipiteen mukaan tuulivoimaan sijoittaminen ei ole tällä hetkellä järkevää.

Mielipide 15

Mielipiteen antaja ei hyväksy YVA-selostuksessa esitettyjä sähkönsiirron linjavaihtoehtoja, jotka on suunniteltu kulkevan yksityisten maiden kautta. Mielipiteessä vaaditaan huomioonotettavaksi karttaliitteessä esitettyä Metsähallituksen maan kautta kaavailtua kulkureittiä, jossa sähkönsiirtoreitistä tulee lyhin mahdollinen.

10.4.2024

Koska osa voimaloista on Metsähallitukselta vuokratulla maalla, on oikeutettua ajatella, että sähkönsiirto kulkee Metsähallituksen maan kautta. Yli-Olhavan alueella on jo nyt poikkeuksellisen paljon sähkönsiirtolinjoja, ja uuden tuulivoimapuiston siirtolinjat vaikeuttaisivat tilannetta entisestään.

Samalla vaaditaan Fingridin Petäjäskoski-Nuojuankangas-linjan siirtämistä Yli-Olhavan kohdalla valtion maalle, koska tuulivoimapuiston osayleiskaavan hyväksymisvaiheessa ei ole otettu huomioon maakuntakaavaan varattua Metsähallituksen maalla olevaa sähkönsiirtoreittiä.

Mielipiteen antaja on kysynyt Petäjäskoski-Nuojuankangas-linjan sijainnista Fingridiltä Yli-Olhavan tuulivoimapuiston osayleiskaavan ollessa tekeillä. Fingridin mielestä Metsähallituksen maalle suunnitteilla oleva tuulivoima-alue estää sähkönsiirtoreitin viemisen maakuntakaavan mukaiselle reitille, koska se tulisi liian lähelle tuulivoimaloita. Mielipiteen mukaan nyt on mahdollista muuttaa tuulivoimaloiden paikkoja Metsähallitukselta vuokratulta alueella, jotta sähkönsiirtoreitit voidaan viedä Metsähallituksen maan kautta, koska yhtään tuulivoimalaa ei ole vielä rakennettu eikä Fingridin Petäjäskoski-Nuojuankangas linjan paikkaa vielä ole lyöty lukkoon. Mielipiteessä katsotaan, että Hervan sähköasema on ilmestynyt päätetynä totuutena ja sen laajuus on tullut alueen asukkaille yllätyksenä.

Mielipiteen antaja myös kyseenalaistaa koko Yli-Olhavan tuulivoimapuiston tarpeellisuuden, koska Suomi on jo sähkömavarainen ja tuulivoimaloiden rakentaminen on vain yksityistä bisnestä. Palautteen mukaan tuulivoimalasta aiheutuu ympäristölle ja alueen ihmisille suuret haitat ja hyöty menee vain harvoille.

Lopuksi mielipiteen antaja yhtyy Yli-Olhavan kylätoimikunnan ja muiden alueen yhdistysten kannanottoihin, jotka vaativat Hervan sähköaseman sijainnin uudelleentarkastelua ja YVA-arviointia.

Mielipide 16

Yhteneväinen teksti mielipiteen 15 kanssa.

Mielipide 17

Mielipide koskee erityisesti metsäpalstaa, joka sijaitsee tuulivoima-alueen keskellä ja jota rasittaa jo nykyinen suuri voimajohtolinja ja sen suunniteltu laajentaminen. Voimalinjojen vaikutus metsätalouteen on mielipiteen mukaan merkittävä, koska ne rajoittavat puuston kasvua ja korkeutta, ja niiden vaikutus on pitkäkestoista.

Mielipiteessä tuodaan esiin huoli siitä, että voimajohtoreitti on suunniteltu metsäpalstan osalta erittäin poikkeavasti verrattuna hyväksytyyn kaavakarttaan. Tämä muutos halkaisee metsäpalstan pituussuunnassa kolmeen osaan ja vie noin 26 % metsäpalstan kokonaispinta-alasta.

Lisäksi esitetään, että sähköaseman sijainti tulisi muuttaa. Tuulivoimaloiden määrä on pienentynyt alkuperäisestä suunnitelmasta, joten suunnitellun sähköaseman paikka ei mielipiteen mukaan ole perusteltu. Ehdotetaan sähköaseman sijoittamista tuulipuiston läntisen osa-alueen itäiselle laidalle, jolloin voimalinjojen rakennustarve lyhenisi useita kilometrejä. Tämä vähentäisi haittoja ympäristölle, luonnolle ja maanomistajille ja säästäisi hiilinieluja.

Esitetään myös pohjoisen alueen sähkönsiirtolinjan siirtämistä idemmäksi. Tuodaan esiin, että

- minkään johtolinjan kokonaisleveys ei saa kasvaa kohtuuttomaksi.
- usea sähkönsiirtolinja lähekkäin yksityisen maanomistajan maalla on kohtuuton ja heikentää myös luonnon virkistyskäyttöä

10.4.2024

- usea sähkönsiirtolinja lähekkäin on myös turvallisuusriski
- voimalinja tulee rakentaa minimoimalla hiilinielujen pienentäminen ja luontokato
- sähkölinjat tulee ottaa huomioon hankkeen kokonaisvaikutuksissa
- voimalinjat tulee suunnitella pituudeltaan mahdollisimman pieneksi ja suunnittelun olla haittoja ehkäisevää.

Mielipiteen mukaan yksikään esitetyistä sähkönsiirtoreitistä ei ole kokonaisuutena hyväksyttävä. Esitetään sähkönsiirtolinjan sijoittamista idemmäksi, jolloin se vähentäisi rakennettavien johtolinjojen pituutta ja linja menisi maakuntakaavassa osoitettua paikkaa. Lisäksi tuulivoiman tarvitsema sähkönsiirto tulee toteuttaa Metsähallituksen (valtion) omistamia maita pitkin.

Mielipiteessä nostetaan esiin 1.2.2024 voimaan tullut "Laki eräiden ympäristön käyttöön vaikuttavien hankkeiden lunastusluvasta annetun lain muuttamisesta" ja pyydetään sen huomioimista. Lain mukaan sähköjohto on rakennettava siten, että ympäristölle ja alueiden käytölle aiheutuvat haitat jäävät mahdollisimman vähäisiksi.

Mielipiteen mukaan sähkölinjoilla on erittäin olennainen vaikutus ympäristöön, maankäyttöön ja metsätalouden harjoittamiseen. Tuulivoimahankkeissa sähkölinjojen alle jää enemmän maa-alueita kuin voimaloiden alle, sähkölinjat huonosti suunniteltuina halkaisevat tarpeettomasti metsäpalstoja ja merkitys hiilinieluna ei saa unohtua. Mielipiteessä viitataan perustuslain 15§: "Jokaisen omaisuus on turvattu" ja peräänkuulutetaan ELY-keskuksen velvollisuutta arvioida, onko voimalinjat suunniteltu siten, että haitta maanomistajille ja ympäristölle jää mahdollisimman pieneksi. Mielipiteen mukaan olisi oikeudenmukaista ja sähkölinjojen ympäristövaikutukset paremmin huomioivaa, jos tuulivoimayhtiö maksaisi vuokratuoton myös sähkölinjojen alle jääville metsäpalstoille.

Mielipide 18

Mielipide alueen lähetyvillä asuvana kansalaisena on, että vaihtoehto 0 (VE0) on oikea ratkaisu Yli-Olhavan tuulivoimahankkeessa. Yli-Olhavan tuulivoimapuiston vaikutukset on mielipiteen mukaan tehty liian suppeasti, vaikutukset luontoon ja sen elämistöön on tehty liian lyhyellä aikavälillä tarkasteltuna ja tuulivoimapuisto sijaitisi liian lähellä asutusta. Mielipiteen antaja peräänkuuluttaa kunnan vastuuta asiassa ja katsoo, että vaihtoehtoissa VE1 ja VE2 on aivan liian paljon tuulimyllyjä aivan väärässä paikassa ja tuulivoimapuisto tekee peruuttamatonta vahinkoa alueelle.

Mielipide 19

YVA-selostuksen täydennys ei mielipiteen mukaan anna oikeaa kuvaa siitä, miten valtavat voimajohtolinjat pilaavat ympäristöä ja maisemaa vielä senkin jälkeen, kun tuulivoimalat ovat elinkaarensa lopussa. Mielipiteessä otetaan kantaa voimajohtojen ja tuulivoimaloiden käyttöikäen. Katsotaan, että tuulivoimapuiston emoyhtiötä hyödynnetään vain hankkeen markkinoinnissa ja emoyhtiötä ja sen takana olevia sijoittajia ei kiinnosta laittaa varojaan tuulivoimaloiden ja voimajohtojen purkamiseen ja alueen ennallistamiseen.

Mielipiteessä tuodaan esiin heilahtelevat sähkönhinnat, rakentamisen kohonneet kustannukset ja lainarahan kallistuminen. Lestijärven tuulivoimapuistohankkeen pysähtyminen mainitaan muistutuksena tuulivoimarakentamisen riskeistä.

Mielipiteessä pidetään välttämättömänä, että tuulivoimayhtiöt veloitetaan Suomessakin lain voimalla antamaan ennen rakennustöiden aloittamista viranomaisille turvaavat ja riittävät vakuudet tuulivoimaloiden ja voimalinjojen purkamisen ja alueen ennallistamisen varalta. Mainitaan, että Ympäristöministeriö on ryhtynyt

selvittämään, miten tuulivoimaloiden purkamiseen pitäisi varautua. Mielenpitemen antaja katsoo, että Yli-Olhavan tuulivoimahanketta ja kaikkia muitakin tuulivoimahankkeita on lykättävä odottamaan ympäristöministeriön selvitysten valmistumista. Mielenpitemen antaja yhtyy myös siihen, mitä Yli-Olhavan kylätoimikunta, Yli-Olhavan metsästysyhdistys ry, Tauno Herman Korpelan hirviseura ja Yli-Olhavan maamiesseura ry yhteisessä lausunnossaan esittävät.

ARVIOINTISELOSTUKSEN RIITTÄVYYS JA LAATU SEKÄ LAATIJOIDEN PÄTEVYYS

Yhteysviranomaisen on tarkastanut arviointiselostuksen riittävyyden ja laadun, ja toteaa tältä osin seuraavaa.

Yhteysviranomaiselle toimitettu arviointiselostus täyttää YVA-lain (252/2017) 19 §:ssä ja YVA-asetuksen (277/2017) 4 §:ssä arviointiselostukselle säädetyt sisältövaatimukset. Selostukseen ei kokonaisuutena arvioiden sisälly sellaisia olennaisia puutteita, jotka estäisivät yhteysviranomaisesta laatimasta perusteltua päätelmää hankkeen merkittävistä vaikutuksista. Selostuksen perusteella on mahdollista muodostaa kokonaiskuva hankkeesta ja sen ympäristövaikutuksista sekä tunnistaa ja arvioida hankkeen merkittävät vaikutukset.

Arvioinnissa on kuulemisen ja yhteysviranomaisen oman tarkastelun perusteella todettu olevan joitakin puutteita ja epävarmuustekijöitä. Ne ovat kuitenkin luonteeltaan sellaisia, että voidaan korjata ja ottaa huomioon hankkeen jatkosuunnittelussa sekä lupa- ja hyväksymismenettelyjen yhteydessä.

Yleistä selostuksen laadusta

Selostus sisältää tiivistelmän, alueen nykytilan kuvauksen, vaikutusten arvioinnin osioittain, arvion tarkasteltavien sähkönsiirtoreittivaihtoehtojen toteuttamiskelpoisuudesta, yhteenvedotaulukon ja lähdeluettelon. Vaikutusosiot koostuvat pääosin kappaleista lähtötiedot ja arviointimenetelmät, vaikutusten muodostuminen, vaikutukset ja vaikutusten lieventäminen.

Yhteysviranomaisen huomauttaa, että selostuksessa ei ole omana kappaleenaan esitetty yhteisvaikutuksia, vaikutusten lieventämistoimia, ehdotusta seurantaohjelmaksi eikä vaikutusten arvioinnin epävarmuustekijöitä.

Tiivistelmässä on esitetty sama taulukko kuin lopun yhteenvedotaulukossa. Taulukon havainnollisuutta vähentää se, että siinä ei ole tekstiä osioissa pinta- ja pohjavedet, luonnonvarojen hyödyntäminen, terveys sekä elinolot ja viihtyvyys. Yhteysviranomaisen katsoo, että tiivistelmässä olisi hyvä saannallisesti todentaa hankkeen merkittävimmät vaikutukset ja vaikutusten suuruus.

Yhteysviranomaisen pitää puutteena, että nykytilan kuvauksessa ei esitetä valokuvia esimerkiksi kasvillisuudesta tai linnustosta. Lisäksi karttojen selkeyteen tulisi panostaa.

YVA-selostuksen täydennys perustuu aikaisempaan Yli-Olhavan tuulivoimapuiston kaava-YVA-selostukseen ja arvioinnissa on hyödynnetty Fingridin voimajohtohankkeiden Pyhänselkä-Keminmaa (Fingrid 2018) sekä Petäjäskoski-Nuojuankangas (Fingrid 2021) voimajohtohankkeiden YVA-selostuksia. Mainitut selvitykset on esitetty liitteissä. Yhteysviranomaisen katsoo, että tämä tekee YVA-selostuksen täydennyksestä hankalasti luettavan. Tehtyjä selvityksiä ja nykytilan kuvausta olisi ollut hyvä avata enemmän YVA-selostuksen täydennyksessä siten, että asiasta olisi saanut selvän käsityksen ilman liitteiden avaamista.

Laatijoiden pätevyys

Selostuksessa on esitetty YVA-lain 33 §:ssä edellytetyt tiedot arvioinnin laatijoiden pätevydestä. Ympäristövaikutusten arviointiselostuksen laatimisesta ovat vastanneet Ramboll Finland Oy:n asiantuntijat, joiden vastuualueet, koulutus ja työkokemus vuosina on esitetty. Yhteysviranomaisen arvioi, että asiantuntemus on ollut riittävä selostuksen laatimiseen.

Hankkeen vaihtoehdot

Hankkeen sähkönsiirron suunnitelmassa tapahtuneet muutokset YVA-selostuksen ja kaavan valmistumisen jälkeen on kuvattu.

YVA-selostuksen täydennyksessä tarkasteltavia sähkönsiirtoreittejä on kaksi, joihin kaikki tarkasteltavat sähkönsiirron toteutusvaihtoehdot tukeutuvat.

Yli-Olhavan tuulivoimahankkeen YVA-selostuksessa on esitetty YVA-lain mukainen nollavaihtoehto, mutta YVA-selostuksen täydennyksessä nollavaihtoehtoa ei mainita. Yhteysviranomaisen näkemyksen mukaan nollavaihtoehto olisi pitänyt käydä ilmi myös YVA-selostuksen täydennyksessä.

Yhteysviranomaisen pitää hyvänä sähkönsiirtoratkaisua, jossa hyödynnetään yhteisiä johtokäytäviä ympäristövaikutusten minimoimiseksi. Toisaalta useissa mielipiteissä on huomautettu useiden hankealueelle sijoittuvien voimajohtojen rasittavan liikaa samoja maanomistajia. Palautteissa on tuotu esiin uusia reittivaihtoehtoja. Yhteysviranomaisen katsoo, että saatu palaute tulee ottaa huomioon ja vuoropuhelua maanomistajien osallisten kanssa tulee jatkaa.

Hankkeen edellyttämät suunnitelmat ja luvat

Arviointiselostuksessa on kuvattu lyhyesti, mitä lupia ja päätöksiä hanke voi edellyttää sähkönsiirron osalta.

Yhteysviranomaisen huomauttaa, että luvista ei ole eroteltu tarvittavia tai mahdollisesti tarvittavia lupia. Luvista olisi ollut hyvä tuoda esille muinaismuistolain (295/1963) 11 § mukainen kajoamislupamenettely.

Luvissa ei mainita lainkaan lupaa kaapeleiden, johtojen ja putkien sijoittamisesta tiealueelle. Yhteysviranomaisen muistuttaa, että mikäli maantien tiealueelle ollaan sijoittamassa uusia kaapeleita, johtoja tai putkia, tarvitaan ELY-keskukselta lupa. Lupa on tilanteen mukaan joko sijoituslupa, ilmoitus tai työlupa. Lupapäätökset tehdään keskitetysti Pirkanmaan ELY-keskuksessa. Mikäli maantien tiealueella on tarve työskennellä, tulee Pirkanmaan ELY-keskuksesta hakea työlupaa. Mahdollisesti tarvittaviin lupiin olisi ollut hyvä lisätä myös tarvittaessa tieverkon parantamiseen liittyen maanteiden osalta tarvittavat suunnittelu- ja työluvut. Maanteiden tiealueille tehtävien muutosten suunnitteluun voidaan edellyttää suunnittelulupaa, jonka myöntää tarvittaessa Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen Liikenne- ja infrastruktuuri -vastuualue.

Lisäksi yhteysviranomaisen tuo esiin, että lunastuslupalain muutokset on vahvistettu lailla 1238/23 ja muutokset ovat tulleet voimaan 1.2.2024. Lakia sovelletaan 1.2.2024 tai sen jälkeen vireille tuleviin lunastuslupahakemuksiin. Lain mukaan lunastuslupapäätöksessä on annettava hankkeesta aiheutuvien merkittävien haitallisten vaikutusten rajoittamiseksi välttämättömät määräykset johdon tai putken reitistä, hankkeen toteuttamistavasta ja ajankohdasta sekä hankkeen vaikutusten tarkkailemisesta. ELY-keskuksella on jatkossa vaikutusten seurannan valvontavastuu.

Osallistaminen

YVA-selostuksen mukaan YVA-menettelyssä järjestetään yleisötilaisuus tarkasteltavien sähkönsiirtoreittien vaikutusalueen maanomistajille.

Yhteysviranomaisen huomauttaa, että YVA-tilaisuudet ovat avoimia ja julkisia tilaisuuksia, joihin kuka tahansa voi osallistua. Mielipiteissä on nousut esiin puutteellinen tiedottaminen ja epätietoisuus siitä, onko maanomistajille lähetetty asiasta kirjettä. Aktiivista vuoropuhelua ja tiedottamista esim. teknisten yksityiskohtien suunnittelussa kannattaa jatkaa yhdessä paikallisväestön kanssa.

Ympäristövaikutusten arviointi

YVA-selostuksessa tuodaan esiin, että se on laadittu Yli-Olhavan tuulivoimapuiston YVA-menettelyn täydennykseksi ja käsittelee ainoastaan hankkeen sähkönsiirtoa niiltä osin, kun ne eroavat Yli-Olhavan tuulivoimahankkeen kaava-YVA-menettelyssä tutkituista. Selostuksessa esitetty sähkönsiirron YVA-selostusosuus liitetään täydentämään jo aikaisemmin valmistunutta Yli-Olhavan tuulivoimahankkeen YVA-selostusta.

Ympäristövaikutusten arvioinnin täydennyksessä mainitaan hyödynnettävän Yli-Olhavan tuulivoimapuiston kaava-YVA-yhteismenettelyn yhteydessä laadittua vaikutusarviointia sekä Fingridin voimajohtohankkeiden Pyhänselkä-Keminmaa sekä Petäjäsoski-Nuojuankangas YVA-menettelyjen yhteydessä laadittuja vaikutusarviointeja. Yli-Olhavan tuulivoimapuiston YVA-selostus on liitteessä 1 ja Fingridin voimajohtohankkeiden YVA-selostukset liitteissä 6 ja 8.

Maankäyttö ja yhdyskuntarakenne, kaavoitus

Tarkasteltavat sähkönsiirtoreitit sijoittuvat Fingridin suunniteltujen voimajohtolinjojen rinnalle samoihin johtokäytäviin. Sähkönsiirtoreitin 1 länsipuolelle sijoittuu Fingridin nykyinen Keminmaa-Pikkarala 400 kV:n voimajohto, lisäksi sähkönsiirtoreitti 1 ylittää Fingridin nykyisen Petäjäsoski-Isokankaan 400 kV:n voimajohdon.

Sähkönsiirtoreittien ympäristön nykyinen maankäyttö on esitetty kuvassa. Arviointiselostuksessa on tuotu esille voimassa olevat ja vireillä olevat asema- ja yleiskaavat, maakuntakaavat, maakuntakaavamerkinnät ja valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet.

Pohjois-Pohjanmaan liitto katsoo, että Yli-Olhavan tuulivoimapuiston täydennetty sähkönsiirtoratkaisu tukeutuu Pohjois-Pohjanmaan lainvoimaisiin vaihemaakuntakaavojen ja vireillä olevan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan viranomaisehdotuksen kaavamerkintöihin ja suunnittelumääräyksiin.

Yhteysviranomaisen toteaa, että kaavojen sisältö on tuotu riittävällä tavalla esiin selostuksessa. Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan etenemisen aikataulu on muuttunut YVA-selostuksen täydennyksen laadinnan jälkeen, jonka yhteysviranomaisen pyytää huomioimaan hankkeen jatkosuunnittelussa ja laadittavissa asiakirjoissa.

YVA-selostus antaa perustiedot sähkön siirtoreiteille ja niiden lähialueille sijoittuvasta asutuksesta (asuin- ja lomarakennukset). Selostuksesta selviää tarkasti rakennusten sijainnit suhteessa reitteihin (kuvat 16 ja 17).

Alue on kaikkiaan harvaan asuttua ja alle 300 metrin etäisyydelle reiteistä sijoittuu 3 asuinrakennusta ja 2 lomarakennusta.

Maisema ja rakennettu kulttuuriympäristö

Maisemavaikutusten arvioinnin pohjalla on käytetty alkuperäistä Yli-Olhan tuulivoimapuiston YVA-selostuksen maisemavaikutusten arviota, Pyhänselkä-Keminmaa ja Petäjaskoski-Nuojuankangas voimajohtohankkeiden YVA-selostuksien maisemavaikutusten arvioita sekä uusia laadittuja näkymäalueanalyyskejä ja valokuvasovitteita. Valokuvasovitteiden kuvauspaikat on esitetty kartassa.

Tarkasteltaville sähkönsiirtoreiteille tai niiden läheisyyteen ei sijoitu arvo-kohteita. Noin 15 kilometrin etäisyydellä sähkönsiirtoreiteistä sijaitsee useampi maakunnallisesti arvokas maisema- tai kulttuuriympäristökohde, jotka on esitetty kuvassa.

Yhteysviranomaisen pitää maisemavaikutusten arviointia riittävänä ja kattavana. Maisemavaikutusten yhteydessä on selkeästi kerrottu hankkeen vaihtoehdot ja erot vaihtoehtojen välillä. Erityisen hyvää on taulukko 9 vaihtoehtojen välisistä eroista.

Arkeologinen kulttuuriperintö

Fingridin Pyhänselkä-Keminmaan sekä Petäjaskoski-Nuojuankankaan voimajohtohankkeiden yhteydessä on tehty arkeologiset inventoinnit johtoreittien alueille. Tutkitut alueet kattavat YVA-selostuksen täydennyksessä tarkasteltavien sähkönsiirtoreittien alueet. Sähkönsiirtoreittejä lähimmät kiinteät muinaisjäännökset on esitetty kuvassa. Lähimmät muinaisjäännökset sijoittuvat noin 3–4,5 kilometrin etäisyyksille (Kaihu-anvaara 1 ja Kaihu-anvaara 2 sekä Jättiläishalme).

Pohjois-Pohjanmaan museo toteaa lausunnossaan käyneensä läpi alueelta tuotetun lidar 5p -aineiston. Esitettyjen voimajohtoreittien kohdalta tai niiden läheisyydestä ei ole havaittavissa anomalioita, jotka viittaisivat voimajohtoreiteillä sijaitseviin ennestään tuntemattomiin arkeologisen kulttuuriperinnön kohteisiin. Tästä poikkeuksena on yksi tervahauta (Vittakangas). Kohde on viety muinaisjäännosrekisteriin mahdollisena muinaisjäännökseenä, ja se sijaitsee itäisemmällä voimajohtoauealla tai aivan sen välittömässä läheisyydessä. Mikäli kohde pystytään ottamaan huomioon YVA-selostuksessa ja myöhemmässä suunnittelussa, ei museo edellytä alueella tehtäväksi arkeologista inventointia.

Yhteysviranomaisen katsoo, että Pohjois-Pohjanmaan museon lausunnossa esitetyt asiat tulee ottaa huomioon hankkeen jatkosuunnittelussa.

Pohjois-Pohjanmaan museo toimii asiassa asiantuntijaviranomaisena alueellisena vastuumuseona.

Ihmisten elinolot, terveys, viihtyvyys ja virkistyskäyttö

Yhteysviranomaisen katsoo, että asumista, elinoloja ja viihtyvyyttä koskevassa arvioinnissa on tuotu esiin oleelliset arvioinnin näkökulmat. Kuvauksessa on huomioitu myös turvallisuustekijät ja tuotu esiin lievennyskeinoja, joita voidaan tarkemmassa suunnittelussa paikallisten asukkaiden kanssa käsitellä.

Asumista ja viihtyvyyttä koskeva vaikutusarviointi on kokonaisuutena yhteysviranomaisen näkemyksen mukaan riittävä ja uskottava.

Elinkeinot

Tarkasteltavat sähkönsiirtoreitit sijoittuvat YVA-selostuksen mukaan pääosin metsätalousalueelle.

Sähkönsiirtoreittien alle jäisi myös peltolohkoja, erityisesti siirtoreitillä 1 Hervassa. Tarkasteltavat sähkönsiirtoreitit sijoittuvat Fingridin suunniteltujen voimajohtolinjojen rinnalle. Reitit edellyttävät puuston poistoa ja selostuksessa kuvataan tarvittavat johtokäytävien leveydet ja metsätalousmaan pinta-alapoistumat.

Yhteysviranomaisen katsoo, että YVA-selostuksessa on tuotu esiin perustiedot riittävällä tarkkuudella ja tehdyt vaikutusarvioinnit maa- ja metsätalouden harjoittamiselle ovat uskottavia.

Luonnonvarojen hyödyntäminen

Arviointiselostuksessa hankkeen vaikutuksia luonnonvarojen hyödyntämiseen on arvioitu hyvin suppeasti. Yhteysviranomaisen huomauttaa, että luonnonvarojen hyödyntämiseen kohdistuvia vaikutuksia voi aiheutua sekä luonnonvarojen käytöstä että käytön estymisestä. Yhteysviranomaisen totea, että voimajohto vaikuttaa luonnonvarojen hyödyntämiseen useissa eri elinkaaren vaiheissa.

Yhteysviranomaisen katsoo, että luonnonvaroihin kohdistuvassa vaikutusten arvioinnissa tulee ottaa huomioon voimajohtohankkeen koko elinkaaren aikainen luonnonvarojen tarve: pylväiden, johtimien, perustusten sekä louhinnan, kaivutöiden ja tilapäisten teiden ja siltojen rakentamisen luonnonvarojen tarve. Lisäksi yhteysviranomaisen katsoo, että luonnonvarojen hyödyntämiseen liittyvien vaikutusten osalta tulee arvioida hankkeen toteuttamisen edellyttämä maa-ainesten määrä ja laatu, saatavuus, oton

merkittävät vaikutukset sekä esimerkiksi kuljetuksesta aiheutuvat vaikutukset.

Luonnonvarojen hyödyntämisessä tulisi tarkastella uusiutuvien ja uusiutumattomien luonnonvarojen kulutusta ja materiaalien käyttöä. Lisäksi olisi hyvä tarkastella hankkeen aikana syntyvien sivuvirtojen käytettävyyttä yleisellä tasolla sekä uusiomateriaalien käyttömahdollisuutta hankkeessa.

Maa-ainesten otto

YVA-selostuksen mukaan sähkönsiirtoreiteillä ei sijaitse maa-ainesten ottoalueita tai turvetuotantoalueita. Hervan sähköaseman alueella on pienimuotoista maa-ainesten ottoa.

Yhteysviranomaisen toteaa, että tätä pienimuotoista maa-ainesten ottoa ei selostuksessa tarkemmin kuvata (tuotannon määrä, ottoluvan voimassaolo, yhteensovittamisen tarve tms.).

Kasvillisuus ja arvokkaat luontokohteet

Sähkönsiirtoreittien 1 ja 2 kasvillisuuden ja luontotyyppien nykytilan kuvaus ja vaikutusarviointi perustuu kokonaan Fingridin voimajohtohankkeiden Pyhänselkä-Keminmaa (2018) ja Petäjäskoski-Nuojuankangas (2021) sekä Yli-Olhavan tuulivoimapuiston (2020) ympäristövaikutusten arviointimenetelyissä laadittuihin selvityksiin.

Yhteysviranomaisen katsoo, että hankealueen (molemmat reittivaihtoehdot) nykytilan kuvaus on yleisluontoinen ja siitä puuttuu reittivaihtoehtojen erittely. Lähtöaineistot on tuotettu hankkeissa, joissa hankealueet ovat olleet hyvin laajat ja joista nyt käsillä olevan YVA-selostuksen reittivaihtoehdot kattavat vain pienen osan. Aluekuvausten tarkkuus ei siten palvele kovin hyvin pienialaista hanketta. YVA-selostuksen täydennystä varten on päivitetty tietoja vain Metsäkeskuksen paikkatietoaineistoista (metsälakikohteet) ja ympäristöhallinnolta (uudet luonnonsuojelualueet).

Menetelmäkuvauksen perusteella jää epäselväksi, onko reittivaihtoehtojen kasvillisuutta ja luontotyyppejä selvitetty maastossa vai ei. Yhteysviranomaisen tarkastelun perusteella ilmeisesti ainoa maastossa tarkistettu kohde sähkönsiirtoreiteillä 1 ja 2 olisi D-pisteen läheisyydessä sijaitseva kuivuneeksi todettu lähde (Fingrid 2018).

Yhteysviranomaisen katsoo, että lähtöaineistojen perusteella olisi ollut aiheellista tuoda selvemmin esille, että nykytilan kuvaus perustuu pääasiassa ilmakuvatulkintaan. Lisäksi yhteysviranomaisen pitää puutteena sitä,

että sähkönsiirtoreittien kasvillisuutta ja luontotyyppejä ei kuvata tarkemmin vaihtoehtojen vertailemiseksi. Yhteysviranomaisen huomauttaa lisäksi, että Herva sähköaseman sijoituspaikan kasvillisuuden ja luontotyyppien nykytilaa ei kuvata.

Kasvillisuuteen kohdistuvat vaikutustyyppit on pääosin tunnistettu ja kuvattu. Sähkönsiirtoreittien kasvillisuusvaikutusten vertailun kannalta olisi ollut tärkeää kuvata reiteillä olevien kivennäismaan metsien/ojitettujen turvemaiden/avosoiden/peltojen osuudet. Hervan sähköaseman osalta vaikutusten kuvaus puuttuu. Vaikutusten vertailu perustuu ainoastaan arvokkaiden luontokohteiden tarkasteluun eikä todellisiin kasvillisuusvaikutuksiin (esim. kuinka paljon eri vaihtoehdoissa raivataan uutta johtoaukeaa metsäisiin luontotyyppeihin).

Linnusto

YVA-selostuksen täydennysvaiheessa ei ole tehty erillistä linnustaselvitystä, vaan linnuston nykytilan kuvaus ja hankkeen vaikutusten arviointi perustuu kokonaan Fingridin voimajohtohankkeiden Pyhänselkä-Keminmaa (2018) ja Petäjäsoski-Nuojuankangas (2021) sekä Yli-Olhavan tuuli-voimapuiston (2020) ympäristövaikutusten arviointimenettelyissä laadittuihin selvityksiin. Vaikutusten arviointiin käytetty aineisto on siis koostettu eri hankkeista, joissa hankealueet ovat olleet hyvin laajoja. Selostuksessa ei kuitenkaan referoida edellä mainittuja selvityksiä tai muutoinkaan koosteta niissä mahdollisesti esille nousseita kyseessä olevan hankkeen kannalta olennaisia tietoja, mikä tekee kokonaiskuvan hahmottamisen tehtyjen selvitysten osalta varsin hankalaksi.

Arviointiselostuksessa kerrotaan, että pesimälinnustoa on selvitetty hankealueella vuosina 2017 ja 2020, ja että tehdyt selvitykset kattavat voimajohtojen lähiympäristöt vähintään 100 metrin etäisyydellä voimajohtolinjasta. Yhteysviranomaisen huomauttaa, että arviointiselostuksessa jää kuitenkin hyvin epäselväksi, mihin selvitykseen tällä viitataan, sillä Pyhänselkä-Keminmaa ja Petäjäsoski-Nuojuankangas voimajohtohankkeiden linnustonselvityksissä on tehty selvityksiä ainoastaan kartta-aineistojen perusteella valituille linnustollisesti arvokkailla alueilla. Lähinnä selostuksessa käsiteltäviä linjavaihtoehtoja näistä selvitetystä alueista on Kivijärvensuo. Muutoin suunnitteilla olevien johtokäytävien tai niiden rinnalle kulkevien Fingrid Oy:n voimajohtojen alle jäävälle alueelle ei yhteysviranomaisen saaman käsityksen mukaan ole kohdennettu lainkaan maastonselvityksiä, miltä osin yhteysviranomaisen katsoo, että arviointiselostuksessa on annettu osin harhaanjohtavaa tietoa.

YVA-selostuksessa sähkönsiirtolinjojen rakentamisesta ja toiminnasta linnustoon kohdistuvat vaikutukset on tunnistettu laajasti, eri sähkönsiirron

10.4.2024

toteutustavat pylväsvaihtoehtoineen on tuotu esille. Kyseenomaisesta hankkeesta linnustolle koituvat vaikutukset on arvioitu kaikissa viidessä vaihtoehdossa vähäisiksi. Ilman maastonselvityksiä vaikutusten arvioinnissa ei kuitenkaan ole voitu millään tavalla käsitellä eri reittivaihtoehtojen keskinäisiä eroja linnustoon kohdistuvien vaikutusten osalta. Tätä yhteysviranomaisen pitää puutteena, koska eri vaihtoehtojen vertailu on käytännössä mahdotonta. Ainoan poikkeuksen on muodostanut vaihtoehto SVE4, jonka vaikutukset on arvioitu olevan kaikista suurimmat sen vaatiman suurimman pinta-alan vuoksi. On myös huomionarvoista, että Petäjäsoski-Nuojuankangas-linjan YVA-selostuksessa todetaan Petäjäsoski-Nuojuankangas-linjan aiheuttavan rakennusaikana kohtalaista häiriövaikutusta ja toiminnan aikana kohtalaista törmäysriskiä Kivijärvensuon linnustolle, mitä ei arviointiselostuksessa kuitenkaan mainita.

Myös se, että suunnitellut sähkönsiirtolinjat sijoittuisivat toisen vastaavan kokoisen sähkönsiirtolinjan rinnalle kasvattaen syntyviä yhteisvaikutuksia, on jäänyt arviointiselostuksessa liian kevyelle tarkastelulle. Mikäli rinnakkaisten sähkölinjojen rakentaminen tapahtuu eriaikaisesti, sirottuu rakentamisesta aiheutuva häiriövaikutus helposti varsin pitkälle ajalle, mikä olisi tullut huomioida arvioinnissa tarkemmin.

Muuttolinnusto

Muuttolinnuston osalta ei ole hankkeen yhteydessä tehty erillistä muuttolinnustonselvitystä vaan hankealueen kautta muuttavan muuttolinnuston nykytilan kuvaus perustuu Yli-Olhavan tuulivoimahankkeen YVA-kaava-yhteismenettelyn yhteydessä laadittuun selvitykseen. Kyseinen muuttolinnustonselvitys on teetetty maastokaudella 2018, jossa tarkkailua tehtiin keväällä 261 tuntia ja syksyllä 243 tuntia.

Rannikon päämuuttoreitti sijoittuu noin 5 kilometrin etäisyydelle hankealueesta, mutta hankealue sijoittuu kurkien kevätmuuttoreitille. Arviointiselostuksen mukaan runsain muuttaja sekä keväällä, että syksyllä oli kurki, josta tehtiin kevään seurannoissa noin 8 300 havaintoa ja syksyn seurannoissa noin 2 200. Arviointiselostuksen mukaan petolintuja havaittiin kevään seurannoissa noin 730 ja syksyn seurannoissa noin 610. Petolinnuista runsaimmaksi muuttajaksi on kerrottu piekana, jota havaittiin kevään seurannoissa 422 ja syksyn seurannoissa 220. Arviointiselostuksen mukaan muuttolinnuston seurannoissa ei tehty havaintoja merkittävistä lintujen kerääntymisalueilta.

Yhteysviranomaisen katsoo, että vaikka hankkeessa ei ole erikseen laadittu muuttolinnustonselvityksiä, voidaan muun havaintoaineiston pohjalta laadittua arviointia pitää riittävän luotettavana.

Muu eläimistö

Yhteysviranomaisen toteaa yleisesti, että luonnonsuojelulain (9/2023) 78 §:n mukaan luontodirektiivin liitteessä IV (a) mainitut eläinlajit ovat tiukkaa suojelua edellyttäviä eliölajeja, joihin kuuluvien yksilöiden lisääntymis- tai levähdyspaikkoja ei saa hävittää eikä heikentää.

Kyseessä olevilla reittivaihtoehdoilla ei ole tehty kattavia ja systemaattisia maastoselvityksiä luontodirektiivin liitteen IV a direktiivilajin osalta. Saukon ja viitasammakon osalta sähkönsiirtoreiteiltä on kuitenkin tunnistettu potentiaalisia kohteita (esim. Rahvalo-oja, Olhavanjoen oikaisu-uoma), ja myös pohjalepakon esiintymistä pidetään mahdollisena.

Yhteysviranomaisen toteaa yleisesti, että kaikkien levinneisyytensä puolesta alueella esiintyvien direktiivilajien osalta on hankittava tai inventoitava riittävästi tietoa niiden mahdollisesta esiintymisestä hankealueella, ja on tärkeä saada riittävän luotettavat tulokset vaikutusten arvioinnin pohjaksi.

Natura-alueet, luonnonsuojelualueet ja niitä vastaavat kohteet

Arviointiselostuksen mukaan tarkasteltavien sähkönsiirtoreittien läheisyydessä ei sijaitse Natura 2000 -alueita, valtakunnallisia luonnonsuojeluohjelma-alueita tai yksityisiä luonnonsuojelualueita. Hervan sähköaseman alueen todetaan rajautuvan Kivijärvensuohon, joka on valtion myöhemmin luonnonsuojelualueeksi perustettava alue. Huomioiden pitkä etäisyys voimajohtoreittejä lähimpiin luonnonsuojelualueisiin ei suunnitellusta sähkönsiirrosta arvioida aiheutuvan merkittäviä haitallisia vaikutuksia luonnonsuojelualueisiin.

Yhteysviranomaisen toteaa, että Kivijärvensuo on Pohjois-Pohjamaan maakuntakaavassa merkitty SL-1 kohteena. Yhteysviranomaisen katsoo, että lähimmät Natura-alueet, luonnonsuojelualueet ja niitä vastaavat kohteet on tunnistettu arviointiselostuksessa ja vaikutukset niille on arvioitu asianmukaisesti. Natura-alueet jäävät sen verran kauas, ettei merkittäviä vaikutuksia voida olettaa aiheutuvan.

Maa- ja kallioperä, pintavedet

Tarkasteltavien sähkönsiirtoreittien alueelle ei sijoitu valtakunnallisesti arvokkaita kalliioalueita, moreenimuodostumia tai tuuli- ja rantakerrostumia. Arviointiselostuksessa on tunnistettu vaikutuksen kohteena olevat pintavedet sekä hankkeen pääasialliset vaikutusmekanismit. Alueella on laajalla alueella kohtalainen riski sulfaattihappamien maiden esiintymiselle.

10.4.2024

Happamuushaittoihin varautumiseen sekä haittojen lieventämiseen on esitetty toimenpiteet. Rantaeroosion ja rantakasvillisuuden poistamisen haittavaikutuksille ei ole arviointiselostuksessa esitetty muuta toimenpidettä kuin pylväiden sijoittaminen etäälle pintavesistä.

Yhteysviranomaisen toteaa, että hankkeessa on syytä myös välttää virtavesiuomien ylittämistä koneilla ja rantakasvillisuuden poistoa mahdollisuuksien mukaan. Vähintään uoman ylittämisen jäljet tulisi korjata ja jättää riittävän leveä vyöhyke pensaita/pieniä puita virtavesien varteen, vaikka suuria puita ei hankealueelle voisi jättää.

Pohjavedet

Selostuksessa on tuotu esille, että tarkasteltavat sähkönsiirtoreitit sijoittuvat etäälle pohjavesialueista. Johtopylväiden perustukset eivät vaikuta pohjaveden muodostumiseen. Vaikutukset pohjavesiin on arvioitu kaikissa sähkönsiirron toteutusvaihtoehdoissa vähäisiksi.

Yhteysviranomaisen näkemyksen mukaan suurimmat riskit pohjavesien kannalta liittyvät laitteiden rikkoutumiseen ja onnettomuuksiin. Arviointiselostuksen mukaan näihin riskeihin voi varautua ohjeistamalla toimintatapoja etukäteen ja varaamalla työmaalle imeytysmateriaaleja ja ensitorjuntavälineitä.

Liikenne

Yhteysviranomaisen katsoo, että hankealueen sijainti suhteessa ympäröivään maantieverkkoon ja nykytila liikenteen osalta on kuvattu suppeasti YVA-selostuksessa. Molemmat tarkasteltavat sähkönsiirtoreitit ylittävät Vaaranojantien (st 855). Voimajohtoreittivaihtoehtojen sijainti suhteessa maantiehen 855 on esitetty kartalla. YVA-selostuksen mukaan tarkasteltava vaikutusalue liikenteen osalta on sähkönsiirtoreittien ja tiestön ris-teämät.

YVA-selostuksessa ei ole arvioitu tarkemmin hankkeen aiheuttamaa liikennemäärän lisääntymistä tai kuljetusreittejä maanteiden osalta. Selostuksessa todetaan, että suunnitellun voimajohdon rakentamiseen liittyvien kuljetusten ei arvioida merkittävästi vaikuttavan alueen tieverkoston liikennemääriin tai liikenneturvallisuuteen. Liikenteen osalta tarkastellut vaihtoehdot aiheuttavat kukin vain vähäisiä rakentamisen aikaisia, lyhytaikaisia ja paikallisia vaikutuksia. Vaikutukset aiheutuvat pääasiassa voimajohdon rakentamisaikana lähinnä mahdollisista liikennekatkoista ja nopeusrajoituksesta kohdissa, jossa voimajohto ylittää Vaaranojantien (st 855).

Ilmasto

Arviointiselostuksessa on arvioitu hankkeen toteuttamisesta syntyviä kasvi-huonekaasupäästöjä ja alueen maankäytön muutosten kautta aiheutuvia hiilivarasto ja -nielujen muutoksia. Hankkeen kasvihuonekaasupäästölas-kenta tukeutuu Fingrid Oyj:n julkaiseman raportin tietoihin. Päästölasken-nassa on huomioitu materiaalihankinnat, sisältäen pylväät, johtimet ja pe-rustukset.

Yhteysviranomaisen huomauttaa, että lähtötiedot kertoimineen olisi ollut hyvä esittää taulukkumuodossa asian selkiyttämiseksi. Arviointiselostuk-sen mukaan päästölaskenta ei huomioi voimajohtojen valmistamisen ja kierrätyksen päästöjä näiden ollessa hankerajauksen ulkopuolisia pääs-töjä. Yhteysviranomaisen huomauttaa, että hankkeen aiheuttamat kasvi-huonekaasupäästöt tulee aina selvittää koko elinkaaren ajalta huomioiden materiaalihankinnat, rakenteiden valmistamisen ja kuljetuksen, rakentami-sen, kunnossapidon ja korjauksen sekä purkamisen ja osien kierrätyksen päästöt. Arvioinnissa tulee huomioida myös ulkomaan kuljetukset. Hanke-vaihtoehtojen välillä tulee aina tehdä myös vertailua.

Arviointiselostuksen hiilitaselaskelma on laadittu suhteellisen hyvin ja tu-lokset on esitetty selkeästi eri hankevaihtoehtojen osalta. Arviointiselostuk-sessa on tuotu esiin eri hankevaihtoehtojen vaikutukset hiilitaseeseen ja tehty vertailut eri vaihtoehtojen välillä. Hiilitaselaskelma ei kuitenkaan hu-omioi alueen johtoalueen raivauksen, rakentamisen ja kunnossapidon vai-kutuksia maaperän hiilitaseeseen, mitä yhteysviranomaisen pitää puut-teena. Yhteysviranomaisen huomauttaa, että hiilitaselaskelmassa olisi ollut hyvä selvittää tarkemmin hankealueen puusto, muu kasvillisuus ja maa-perä sekä huomioida ne arvioitaessa hankkeen vaikutuksia hiilinieluihin ja -varastoihin. Arvioitaessa maaperän hiilitaseen muutosta on tärkeää huomi-oida hankealueen maaperäluokitus. Hiilinielulaskennan oletukset, rajauk-set ja menetelmät on esitelty hyvin pintapuolisesti eikä ne kuvaa sitä, miten laskenta on tehty. Yhteysviranomaisen huomauttaa, että arviointiselostuk-sessa olisi ollut hyvä esittää selkeät laskentaperusteet ja -menetelmät ja tuoda esiin kokoava tietoa eri maankäyttöluokkien pinta-alan raivaustar-peista sekä maaperän ja metsien hiilinielujen ja -varastojen vähentymi-sestä. Yhteysviranomaisen toteaa, että hiilivarasto ja -nielulaskelmissa on puutteita, jotka todennäköisesti aliarvioivat hiilivarastojen ja -nielujen me-netystä.

Ilmastovaikutusten arviointiin ei ole vakiintuneita tapoja laskelmien esityk-seen, siksi on perusteltua, että laskennallisten tulosten rajaukset ja perus-teet kertomien ja erinäisten lähteiden käyttöön avataan.

Liittyminen muihin hankkeisiin ja yhteisvaikutukset

lin ja sen naapurikuntien rannikkoalueelle todetaan sijoittuvan useita eri vaiheissa olevia tuulivoimapuistohankkeita, jotka on esitetty kuvassa ja taulukossa.

Tarkasteltavat sähkönsiirtoreitit sijoittuvat Fingridin suunniteltujen (Pyhänselkä-Keminmaa sekä Petäjäsoski-Nuojuankangas) voimajohtolinjojen rinnalle samoihin johtokäytäviin. Sähkönsiirtoreitin 1 länsipuolelle sijoittuu Fingridin nykyinen Keminmaa-Pikkarala 400 kV:n voimajohto, lisäksi sähkönsiirtoreitti 1 ylittää Fingridin nykyisen Petäjäsoski-Isokankaan 400 kV:n voimajohdon.

Täydennetyssä YVA-selostuksessa ei yhteisvaikutuksia ole käsitelty omana lukunaan, mitä yhteysviranomaisen pitää puutteena. Mainitut voimajohtohankkeet on kuitenkin asianmukaisesti otettu lähtökohdaksi vaikutusten arvioinnissa.

Vaihtoehtojen vertailun laatu ja hankkeen toteuttamiskelpoisuus

Arviointiselostuksen lopussa on taulukkomuodossa yhteenveto tarkasteltujen sähkönsiirtovaihtoehtojen ympäristövaikutuksista. Lisäksi maisemaosiossa on maisemavaikutusten osalta esitetty havainnollinen koontitaulukko.

Kaikki tarkastellut sähkönsiirtovaihtoehdot ovat arviointiselostuksen mukaan toteuttamiskelpoisia. Valtaosa sähkönsiirron vaikutuksista on arvioitu paikallisiksi ja vähäisiksi tai vaikutuksia ei ole arvioitu olevan ollenkaan. Neliportaisella luokituksella (ei vaikutusta, vähäinen, kohtalainen, suuri) ei ole muodostunut eri sähkönsiirtovaihtoehtojen välille suuria eroja. Sähkönsiirtovaihtoehdossa SVE4 vaikutusten todetaan olevan muita sähkönsiirtovaihtoehtoja suuremmat, koska vaihtoehdossa hyödynnetään molempia suunniteltuja sähkönsiirtoreittejä ja voimajohtokäyttöön raivattava reitti on pisin.

Hankkeen toteuttamiskelpoisuus edellyttää, että hanke on ympäristöllisesti hyväksyttävä eikä hankkeesta muodostu merkittäviä haitallisia ympäristövaikutuksia millään vaikutusarvioinnin osa-alueella.

Yhteysviranomaisen huomauttaa, että arviointiselostuksesta ei käy ilmi, mihin ympäristövaikutusten arviointi perustuu ja perustuuko se yleisesti käytössä olevan Imperia-hankkeessa kehitelyihin menetelmiin. Kohteen arvon ja herkkyyden määrittämisessä käytettyjä kriteereitä ei ole esitetty täydennetyssä YVA-selostuksessa, mutta ne on kuvailtu Yli-Olhavan tuuli-voimahankkeen YVA-seostuksessa.

10.4.2024

Lopun yhteenvetotaulukosta (Taulukko 10) ja alun tiivistelmästä puuttuu vaikutusten arviointi pinta- ja pohjavesiin, luonnonvarojen hyödyntämiseen sekä terveyteen, elinoloihin ja viihtyvyyteen. Taulukossa 10 on tarpeettomasti yhdistetty linnusto ja muu eläimistö. Elinkeinot on YVA-selostuksen tekstissä käsitelty kappaleessa "Maankäyttö ja aineellinen omaisuus", mutta taulukossa 10 elinkeinot on käsitelty kohdassa "väestö, ihmisten terveys, elinolot ja viihtyvyys". Nämä puutteet ja epäloogisuudet heikentävät taulukon informatiivisuutta. Maisemavaikutusten yhteydessä on esitetty hyvä yhteenvetotaulukko, joka olisi hyvä olla muissakin osioissa.

Yhteysviranomaisen toteaa myös, että vaihtoehtojen vertailussa (taulukko 10) todetaan suojelualueiden osalta, ettei sellaisia sijaitse vertailussa olevilla sähkönsiirtoreiteillä tai niiden välittömässä läheisyydessä. Tämän perusteella herää kysymys, mihin perustuu arvio korkeintaan vähäisten negatiivisten vaikutusten aiheutumisesta kaikissa vaihtoehdoissa.

Yhteysviranomaisen katsoo, että arvioinnin ja saadun palautteen perusteella hanke ja sen vaihtoehdot voidaan päätellä toteuttamiskelpoisiksi, kun arvioinnissa ja perustellussa päätelmässä edellä esitetyt lieventämiskeinot otetaan huomioon. Jatkosuunnittelussa tulee edistää suunnitteluratkaisua, jonka haitalliset vaikutukset ovat kokonaisuudessa vähäisimpiä.

Saaduissa palautteissa on esitetty näkemyksiä reittivaihtoehdoista ja niiden eroista. Yhteysviranomaisen näkee tarpeelliseksi, että hankkeesta vastaava perehtyy annettuihin lausuntoihin ja mielipiteisiin. Vuorovaikutus voimajohtoreitin maanomistajien sekä muiden osallisten kanssa on tärkeää hankkeen jatkosuunnittelussa.

Ehdotus toimiksi, joilla ehkäistään ja rajoitetaan haitallisia ympäristövaikutuksia

Haitallisten vaikutusten lieventämiskeinoja on käsitelty kunkin vaikutusosion yhteydessä erikseen. Lieventämiskeinoina mainitaan pylväiden sijoittelu, tiedottaminen, huomiopallot ja rakentamistöiden ajoittaminen. Yhteysviranomaisen pitää puutteena, että lieventämistoimia ei ole esitetty omana kappaleenaan.

Ehdotus seurantaohjelmaksi

Täydennetyssä arviointiselostuksessa ei ole mainittu esitystä hankkeen vaikutusten seuraamiseksi. Yli-Olhavan tuulivoimahankeen YVA-selostuksessa on esitetty seurantaohjelma, jota yhteysviranomaisen on perustellussa päätelmässään pitänyt tarpeellisenä noudattaa.

YHTEYSVIRANOMAISEN PERUSTELTU PÄÄTELMÄ

Yhteysviranomaisen perusteltu päätelmä pohjautuu ympäristövaikutusten arvioinnista annetun lain (252/2017) 19 § mukaisesti vaatimuksiin arviointiselostuksen sisällöstä sekä Valtioneuvoston asetuksen ympäristövaikutusten arvioinnista (277/2017) 4 §:n 1 momentin mukaisesti kohtiin. Perusteltu päätelmä laaditaan arviointiselostuksen, siitä annettujen mielipiteiden ja lausuntojen sekä yhteysviranomaisen oman tarkastelun pohjalta (YVAL 2 § 8. kohta).

Arviointiselostuksen mukaan suunnitellulla sähkönsiirrolla arvioidaan olevan vaikutuksia etenkin seuraaviin, todennäköisesti merkittävimmiksi tunnistettuihin ympäristövaikutuksiin:

- vaikutukset yhdyskuntarakenteeseen, maankäyttöön ja aineelliseen omaisuuteen
- vaikutukset maisemaan
- vaikutukset ihmisten elinoloihin ja viihtyvyyteen sekä elinkeinoihin

Arviointiselostuksen täydennyksen, kuulemispalautteen ja oman lisätarkastelunsa perusteella yhteysviranomaisen esittää perusteltuna päätelmänään Yli-Olhavan tuulivoimahankkeen YVA-selostuksen täydennyksen merkittävistä vaikutuksista seuraavaa.

Vaikutukset maankäyttöön ja elinkeinoihin

Vaikutukset kokonaisuutena nykyiseen maankäyttöön on arvioitu vähäiseksi kaikissa sähkönsiirron toteutusvaihtoehdoissa. Metsäalueilla johtoalueen laajentamisesta todetaan voivan maanomistajakohtaisesti aiheutua kohtalaista tai suurta haittaa joidenkin pienempien metsäkiinteistöjen metsätaloudeille erityisesti, jos myös Fingridin voimajohtojen johtoaluekin sijoittuu saman kiinteistön alueelle.

Saadun palautteen mukaan arviointiselostuksessa on vähätelty sähkönsiirron vaikutuksia metsätaloudelle. Mielipiteissä on viitattu lunastuslakiin ja koettu korvaukset epätasa-arvoisina ja huomautettu vierekkäisten johtokäytävien rasittavan samoja tiloja ja maanomistajia.

Yhteysviranomaisen toteaa, että maanomistajille johtuvat haitat ja niiden korvaaminen tulevat ratkaistavaksi hankkeen lupamenettelyssä.

Yhteysviranomaisen katsoo, että tehdyt vaikutusarviointit maa- ja metsätalouden harjoittamiselle ovat uskottavia. Kuvauksessa on huomioitu riskit pienten metsäkiinteistöjen omistajille ja esitetty lievennyskeinoja peltotutannon haittojen ehkäisemiseksi. Toteutusvaiheessa ja suunnittelun tarkentuessa on pyrittävä vähentämään valitun toteutusvaihtoehdon

vaikutuksia yksittäisiinkin kohteisiin. Hankkeen jatkosuunnittelussakin on tärkeää käydä edelleen vuoropuhelua vaikutusalueen asukkaiden ja maanomistajien kanssa haitallisten vaikutusten lieventämiseksi.

Vaikutukset ihmisten elinoloihin, terveyteen, viihtyvyyteen ja virkistyskäyttöön

YVA-selostuksen mukaan tarkasteltavien sähkönsiirtoreittien lähialueelle sijoittuu vähän asutusta, ja tuulivoimahankkeen vaikutukset asutukselle ovat paikallisia ja kohdistuvat suunniteltuja sähkönsiirtoreittejä lähimpänä oleviin asuin- ja lomarakennuksiin lähinnä asumisviihtyvyyden tai maiseman muutosten kautta. Etäisyydestä asutukseen johtuen (yli 100 m) suunnitellusta sähkönsiirtoreiteistä ei arvioida olevan terveystaivaikutuksia sähkö- ja magneettikentistä tai melusta.

Yhteysviranomaisen huomauttaa, että YVA-selostuksesta ei käy sanallisesti selvästi ilmi vaikutuksen suuruus ihmisten elinoloihin ja viihtyvyyteen. Värikoodin perusteella vaikutus on arvioitu vähäiseksi. Suunnitellun voimajohdon läheisyydessä on vähän asutusta tai vapaa-ajan asutusta ja linjauksen suunnittelussa ja vaikutusten arvioinnissa on selvitetty ja huomioitu etäisyydet asumiseen. Yhteysviranomaisen näkemyksen mukaan hankkeesta ei muodostu merkittävää haitallista vaikutusta ihmisten elinympäristöihin.

Hankkeen jatkosuunnittelussa tulee varmistaa alueen asukkaiden ajantasainen tiedonkulku hankkeen etenemisestä ja sen vaikutuksista ympäristöön. Vuoropuhelua maanomistajien ja osallisten kanssa tulee jatkaa ja ottaa saapuneet lausunnot huomioon voimajohtolinjan valinnassa ja pylväspaikkojen sijoittelussa.

Vaikutukset maisemaan

Maisemavaikutukset on arvioitu kokonaisuudessaan vähäisiksi, ja vaihtoehdon SVE5 vaikutukset on arvioitu muuta vähäisimmiksi. Selostuksessa on tuotu esiin, että tietyille asuinpaikoille vaikutus voi kuitenkin olla jopa kohtalaisen haitallinen.

Yhteysviranomaisen yhtyy esitettyyn näkemykseen, että kokonaisuutena hankkeen maisemalliset muutokset eivät ole merkittäviä. Maisemallisen muutoksen merkittävyyttä vähentää voimajohdon sijoittuminen suunnitellun voimajohdon rinnalle. Yhteysviranomaisen pitää tärkeänä, että voimajohdon lopullisessa suunnittelussa huomioidaan asukkaiden elinympäristöjen kannalta olennaisimmat kohteet ja pyritään edelleen vähentämään

voimajohdon maisemallisia muutoksia maisemassa mm. huolellisen pylvässiitotussuunnittelun avulla.

Yhteysviranomaisen huomiot muista vaikutuksista ja hankkeen jatkosuunnittelusta

Yhteysviranomainen toteaa, että hankkeen jatkosuunnittelussa tulee ottaa huomioon kokonaisuutena se, mitä tässä perustellussa päätelmässä on lausuttu arviointiselostuksen riittävydestä ja laadusta. Seuraavissa luvuissa on yksittäisiä huomioita ja tarkennuksia, jotka tulee ottaa huomioon hankkeen jatkosuunnittelussa ja lupakäsittelyissä.

Linnusto

Linnustoon kohdistuvat vaikutukset on arvioitu kaikissa viidessä vaihtoehdossa vähäisiksi. Vaihtoehdon SVE4 vaikutukset on arvioitu olevan kaikista suurimmat sen vaatiman suurimman pinta-alan vuoksi.

Yhteysviranomainen huomauttaa, ettei YVA-selostuksessa ole huomioitu Kivijärvensuon linnustolle aiheutuvia vaikutuksia. Petäjäskoski-Nuojuankangas-linjan YVA-selostuksessa todetaan Petäskoski-Nuojuankangas-linjan aiheuttavan rakennusaikana kohtalaista häiriövaikutusta ja toiminnan aikana kohtalaista törmäysriskiä Kivijärvensuon linnustolle.

Hankkeen jatkosuunnittelussa yhteysviranomainen pitää tärkeänä vaikutusten arvioinnissa esitettyjä lintuihin kohdistuvia lieventämiskeinoja ja niihin sitoutumista. Sähkölinoista aiheutuvaa törmäysriskiä tulee vähentää tekemällä linjoja näkyvimmiksi riskialteimmilla alueilla huomiopalloilla tai liikkuvilla rakenteilla (esim. FireFly). Erityisesti tulee huomioida Kivijärvensuo. Myös muuttolinnuston osalta tulee pohtia muuttolinnustolle hankkeesta aiheutuvien haittojen lieventämiskeinoja. Lisäksi häiriön haittoja tulee vähentää ajoittamalla rakentaminen lintujen pesimäkauden ulkopuolelle.

Muu eläimistö

Arviointiselostuksen mukaan hankkeen vaikutukset muulle eläimistölle on arvioitu merkittävydeltään vähäisiksi, koska johtoalueella ei ole niiden kannalta arvokkaita elinympäristöjä, ja vaikutukset kohdistuvat tavanomaiseen talousmetsään ja sen lajistoon. Tähän yhteysviranomainen toteaa, että leveiden rinnakkaisten sähkölinojen rakentaminen osaltaan lisää eläimistöön kohdistuvaa este- ja häiriövaikutusta sekä etenkin yhtenäisten metsäelinympäristöjen häviämistä ja pirstoutumista sekä siten ekologisten yhteyksien heikkenemistä, joiden laajamittaiset vaikutukset voivat ilmetä

10.4.2024

viiveellä vasta pitkän ajan kuluttua. Nämä seikat ovat jääneet selostuksessa käytännössä huomiotta. Ja mikäli rinnakkaisten sähkölinjojen rakentaminen tapahtuu eriaikaisesti, voi rakentamisesta aiheutuva häiriövaikutus kestää alueella varsin pitkään lisäten vaikutusten merkittävyyttä, mitä arvioinnissa ei ole myöskään otettu huomioon.

Yhteysviranomainen toteaa, että kaikkien levinneisyytensä puolesta alueella esiintyvien direktiivilajien osalta on hankittava tai inventoitava riittävästi tietoa niiden mahdollisesta esiintymisestä hankealueella, ja on tärkeä saada riittävän luotettavat tulokset vaikutusten arvioinnin pohjaksi. Lajien osalta, joiden lisääntymis- ja levähdyspaikkoihin saattaa olla heikentäviä vaikutuksia, on hankittava maastoselvityksin riittävä taustatieto vaikutustenarviointia varten.

Kyseessä olevassa hankkeessa on otettava huomioon eritoten sauron ja viitasammakon elinympäristöksi soveltuvat ympäristöt pylväiden sijoituspaikkojen suunnittelussa, ja tarvittaessa oikea-aikaisin maastoselvityksin varmistettava, ettei pylväiden pystytyksessä hävitetä tai heikennetä lisääntymis- ja levähdyspaikkoja.

Pintavedet

Yhteysviranomainen katsoo, että hankkeessa on syytä välttää virtavesiuomien ylittämistä koneilla ja rantakasvillisuuden poistoa mahdollisuuksien mukaan. Vähintään uoman ylittämisen jäljet tulisi korjata ja jättää riittävän leveä vyöhyke pensaita/pieniä puita virtavesien varteen, vaikka suuria puita ei hankealueelle voisikaan jättää.

Arkeologinen kulttuuriperintö

Yhteysviranomainen katsoo, että jatkosuunnittelussa tulee ottaa huomioon Pohjois-Pohjanmaan museon lausunto kokonaisuudessaan.

Hankkeen jatkosuunnittelussa tulee kuulla alueellista vastuumuseota pylväspaikkojen sijoittelun osalta. Jos kohde sijoittuu rakentamistoimenpiteiden lähelle, tulee se merkitä rakennusvaiheessa maastoon.

Liikenne

Liikennevaikutusten todetaan aiheutuvan pääasiassa voimajohdon rakentamisaikana lähinnä mahdollisista liikennekatkoista ja nopeusrajoituksista kohdissa, jossa voimajohto ylittää Vaaranojantien (st 855).

Yhteysviranomainen toteaa, että Vaaranojantie ei kuulu erikoiskuljetusten tavoitetieverkkoon, mutta sähkönsiirtoreittien tarkemmassa suunnittelussa

10.4.2024

on kuitenkin syytä huomioida erikoiskuljetusten vaatimat tilavaraukset alkukorkeuden ja pylväiden suhteen niissä kohdissa, joissa suunniteltu sähkönsiirtoreitti risteää Vaaranojantien kanssa. Maanteiden risteämät käsitellään yleissuunnittelun yhteydessä. Yhteysviranomaisen pitää tärkeänä YVA-selostuksessa olevaa mainintaa, että rakentamista varten haetaan tarvittavat työluvat, joissa määritetään muun muassa tilapäiset nopeusrajoitukset ja työmaa-alueenmerkinnät, ja että viranomaisten ohjeet ylityskorkeuksista ja liikenteen näkemäalueista huomioidaan tarkemmassa suunnittelussa.

Voimajohdon yleissuunnitteluvaiheessa tulee kuulla Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen Liikenne- ja infrastruktuuri -vastuualuetta mm. voimajohto- pylväiden sijoittumiseen ja johdon ylityskorkeuksiin liittyen, kun voimajohto ylittää maantien. Voimajohdon pylväitä ei tule sijoittaa maantien tiealueelle eikä suoja-alueelle. Maantien suoja-alue ulottuu pääsääntöisesti seutu- ja yhdysteillä 20 m, valta- ja kantateillä 30 m ja moottori- ja moottoriliikenteillä 50 m etäisyydelle maantien ajoradan tai, jos ajoratoja on useampia, lähimmän ajoradan keskilinjasta. Yleissuunnitteluvaiheessa on hyvä tiedustella myös Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskukselta, onko suunnitteilla tai toteutuksessa tienparannushankkeita, jotka tulisi huomioida ko. voimajohtoreitin suunnittelussa.

YVA-selostuksessa ei ole otettu kantaa kuljetusreiteinä toimivien teiden tai niillä mahdollisesti olevien siltojen kuntoon. Jatkosuunnittelussa tulee huomioida tiestön ja siltojen kunto sekä siltojen osalta korkeus- ja painorajoitukset käytettävillä kuljetusreiteillä. Kuljetusten ajoittuminen kelirikkoaikaan vaikuttaa merkittävästi tieverkon vahvistustarpeeseen. Jatkosuunnittelussa tulee arvioida hankkeen aiheuttaman liikenteen vaikutukset tiestön ja siltojen kantavuuteen sekä määrittää mahdolliset rakentamis-, vahvistamis- ja parantamistarpeet sekä mahdolliset liittymien ja kaarteiden leventämistarpeet. Mikäli maanteiden osalta rakenteiden vahvistamiselle tai liittymien parantamistoimille todetaan tarvetta, niiden suunnitteluun ja niihin liittyvien suunnitelmien käsittelyyn tulee varata riittävästi aikaa. Toimenpiteet suunnitellaan ja toteutetaan hankkeesta vastaavan kustannuksella yhdessä niistä vastaavien viranomaistahojen (ELY-keskus tai Väylävirasto) kanssa. Tämä koskee myös mahdollisia liikennemerkkien, opasteiden tai valaisinpylväiden väliaikaisia siirtoja.

Yhteysviranomaisen pitää tärkeänä, että jatkosuunnittelussa huomioidaan sähkönsiirtoreitin ja voimajohdon osalta Liikenneviraston ”Sähkö- ja telejohdot ja maantiet” -ohje (Liikenneviraston ohjeita 3/2018). Suunnittelussa tulee huomioida, etteivät voimajohdon pylväät estä tai haittaa maanteiden käyttöä. Kaapeleiden ja johtojen sijoittamisessa tiealueelle noudatetaan, mitä liikennejärjestelmästä ja maanteistä annetun lain (503/2005) 42 §:ssä

ja 42 a §:ssä säädetään. Rakennettaessa voimajohtoa maanteiden yhteyteen tulee noudattaa Väyläviraston "Sähkö- ja telejohdot ja maantiet" -ohjeen (Liikenneviraston ohjeita 3/2018) lisäksi Liikenneviraston 12.10.2018 antamaa määräystä johtojen ja rakenteiden sijoittamisesta maantien tiealueelle (LIVI/44/06.04.01/2018). Ohjetta tulee noudattaa siinäkin tapauksessa, että uusi johto rakennetaan olemassa olevan johdon rinnalle.

Lisäksi Väylävirasto muistuttaa, että voimajohtorakenteiden kuljetuksissa on tärkeää kiinnittää erityistä huomiota liikenneturvallisuuteen, sillä suuret rakenteiden osat voivat esimerkiksi haitata näkymiä. Väylävirasto huomauttaa, että ajantasainen ohje on aina tarkistettava ohjeluettelosta Väyläviraston verkkosivuilta (<https://vayla.fi/palveluntuottajat/ohjeluettelo>).

Turvallisuus, onnettomuusriskit, tutka- ja viestintäyhteydet

Voimajohdon rakentamisen ja kunnossapidon aikana työmaalla pitää varautua etukäteen mahdollisiin kemikaali- ja polttoainevuotoihin. Erityistä huolellisuutta tulee noudattaa vesistöjen läheisyydessä.

Telia Finland Oyj:n lausunnon mukaisesti hankkeen sähkönsiirtojohdoista pitää tehdä erikseen vaarajänniteselvitys lähellä olevien Telian kaapeleiden osalta (risteämät ja rinnakkain kulkevat johdot).

HANKKEEN JATKOKÄSITTELYSSÄ HUOMIOITAVAA

Hanketta koskevaan lupahakemukseen on liitettävä arviointiselostus ja tämä yhteysviranomaisen perusteltu päätelmä. Lupaviranomaisen on varmistettava, että perusteltu päätelmä on ajan tasalla lupa-asiaa ratkaistessa. Hankkeesta vastaava voi tarvittaessa pyytää ennen lupa-asian viereille tuloa yhteysviranomaisesta esittämään näkemyksensä perustellun päätelmän ajantasaisuudesta. Ajantasaistamisen tarvetta voidaan joutua tarkastelemaan esimerkiksi, jos hanke on muuttunut tai arvioinnista on kulu- nut pitkä aika.

Lupaviranomainen ei saa myöntää lupaa hankkeen toteuttamiseen eikä tehdä muuta siihen rinnastettavaa päätöstä ennen kuin se on saanut käyttöönsä arviointiselostuksen ja perustellun päätelmän. Lupapäätökseen on sisällytettävä perusteltu päätelmä, ja siinä on asianmukaisesti otettava huomioon arviointiselostusta koskevien kuulemisten tulokset. Päätöksestä on käytävä ilmi, miten arviointiselostus ja perusteltu päätelmä on otettu huomioon. Lupalaissa on lisäksi tarkemmat säännökset arvioinnin huomiointamisesta.

PERUSTELLUN PÄÄTELMÄN TOIMITTAMINEN JA SIITÄ TIEDOTTAMINEN

Yhteysviranomainen toimittaa perustellun päätelmänsä sekä kopiot arviointiselostuksesta saamistaan lausunnoista ja mielipiteistä hankkeesta vastaavalle.

Perusteltu päätelmä toimitetaan tiedoksi hanketta käsitteleville viranomaisille, vaikutusalueen kunnille, maakuntien liitoille ja muille asianosaisille viranomaisille.

Perusteltu päätelmä sekä saadut lausunnot ja mielipiteet ovat nähtävillä ympäristöhallinnon verkkosivuilla osoitteessa:

www.ymparisto.fi/yliolhavantuulivoimayva

sekä viranomaisen verkkosivuilla 30 päivän ajan osoitteessa www.ely-keskus.fi/kuulutukset/pohjois-pohjanmaa.

SUORITEMAKSU, SEN MÄÄRÄYTYMINEN JA MAKSUA KOSKEVA OIKAISUMAHDOLLISUUS

Suoritemaksu on 11 000 euroa.

Yhteysviranomaisen perustellusta päätelmästä perittävä maksu on määriteltävä tavanomaisen hankkeen mukaisesti (14-23 henkilötyöpäivää). Maksu määräytyy ELY-keskusten maksuista annetun asetuksen perusteella.

Maksuvelvollinen, joka katsoo, että perustellusta päätelmästä perittävän maksun määräämisessä on tapahtunut virhe, voi vaatia siihen oikaisua ELY-keskuksesta kuuden kuukauden kuluessa tämän perustellun päätelmän antamispäivästä.

Laskun lähettäminen

Lasku lähetetään myöhemmin Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskuksesta.

SOVELLETUT SÄÄNNÖKSET

Laki ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (252/2017) 19 ja 23 §

Valtioneuvoston asetus ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (277/2017) 4 §

Valtion maksuperustelaki (150/1992) 8 §

Valtioneuvoston asetus (1357/2022) elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten, työ- ja elinkeinotoimistojen sekä kehittämis- ja hallintokeskuksen maksullista suoritteista vuonna 2023.

10.4.2024

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty viraston sähköisessä asianhallintajärjestelmässä. Asian on esitellyt ympäristöasiantuntija Heli Kinnunen ja ratkaissut yksikön päällikkö Eero Melantie.

Yhteysviranomaisen perustellun päätelmän valmisteluun ovat osallistuneet Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksessa seuraavat henkilöt:

ylitarkastaja, FT Kimmo Aronsuu
ylitarkastaja, FM Maria Ekholm-Peltonen
ylitarkastaja, FT Veli-Matti Kangas
ilmasto- ja kiertotalousasiantuntija, DI Sanna Moilanen
ympäristöasiantuntija, FM Aino Niemi
liikennejärjestelmäasiantuntija, FM (suunnittelumaantiede) Minna Nikula
asiantuntija, HTL (aluetiede) Jarkko Pietilä
ylitarkastaja, (TKL) Kaisa Pikkarainen
alueidenkäytönasiantuntija, insinööri Markku Siira
ylitarkastaja, FM Maarit Vainio

Tämä asiakirja POPELY/3494/2023 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument POPELY/3494/2023 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Kinnunen Heli 10.04.2024 14:49

Ratkaisija Melantie Eero 10.04.2024 14:52